БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 4 (1008)
5 ЯНВАРЬ ЯКШАНБА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҚАТЪИЙ ИШОНЧ БИЛДИРИБ АЙТАДИКИ, РЕСПУБЛИКА ЁЗУВЧИЛАРИ, КОМПОЗИТОРЛАРИ, РАССОМЛАРИ, САНЪАТ ВА АДАБИЁТНИНГ ҲАММА ХОДИМЛАРИ, БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛИК КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ ҚАТНАШЧИЛАРИ МОСКВАДА БЎЛАДИГАН ЎЗБЕК САНЪАТИ ВА АДАБИЁТИ ДЕКАДАСИГА СОВЕТ ДАВРИМИЗГА МУНОСИБ БЎЛГАН ЯНГИ АЖОЙИБ АСАРЛАР ЯРАТИБ БЕРАДИЛАР, ЎЗБЕК ХАЛҚИНИНГ ЎЗИНИНГ ШАКЛАН МИЛЛИЙ, МАЗМУНАН СОЦИАЛИСТИК МАДАНИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ СОҲАСИДА КАТТА ЮТУҚЛАРГА ЭРИШГАНЛИГИНИ ЯНА БИР МАРТА НАМОЙИШ ҚИЛАДИЛАР ҲАМДА КОММУНИСТИК ПАРТИЯНИНГ ЮКСАК ИШОНЧИНИ ВА СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ ҚИЗҒИН МУҲАББАТИНИ ШАРАФ БИЛАН ОҚЛАЙДИЛАР.

(Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Мурожаатидан).

Шаҳар ва район партия конференциялари

Областимизда шаҳар ва район партия конференциялари бошланди. Бу йилги конференциялар КПСС XX съездининг тарихий қарорларини бажариш соҳасида халқимизнинг меҳнат ғайрати жўш урган, сиёсий активлиги гоят даражада юксалган, шу билан бирга 1957 йил муваффақият билан якунланган бир шароитда ўтмоқда.

Партия конференциялари коммунистларнинг ижодий активлиги беқиёс даражада ўсганлигини, ҳисобот даврида партия ташкилотларининг жанговарлик қобилияти янада ошганлигини, шунингдек уларнинг ташкилий-сиёсий жиҳатдан анча мустаҳкамланганлигини кўрсатмоқда.

Конференция қатнашчилари партия ташкилотлари томонидан хўжалик ва маданий қурилишга қилинаётган раҳбарликни чуқур анализ қилмоқдалар, илғор тажрибаларни умумлаштирмоқдалар, партия ташкилотларининг фаолиятларида йўл қўйилган камчиликларни қаттиқ, принципиал танқид остига олмоқдалар.

Яқинда бўлиб ўтган Янгийўл район партия конференциясининг делегатлари район партия комитетининг раҳбарлик савияси ҳозирги куннинг юксак талаблари даражасида эмаслигини, пахтачилик ва чорвачиликни ривожлантириш учун ички имконият, моддий-техника, ер ва сув ресурсларидан суст фойдаланилганлигини, бу соҳада кўплаб қарорлар қабул қилинган бўлса ҳам, уларни амалга ошириш учун чинакам ташкилотчилик ишлари олиб борилмаганлигини очиб ташладилар, партия, совет ва хўжалик органлари фаолиятининг ҳамма участкаларида ишларни яхшилаш тўғрисида жон куйдириб гапирдилар.

Район партия комитетининг раҳбар ходимлари омма билан мустаҳкам алоқада бўлмаганлар, меҳнаткашларнинг маданий-маиший эҳтиёжларини қондириш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмаганлар. Қолоқ колхозларга амалий ёрдам берилмаганлиги, уларнинг экономикаси, қолоқлик сабаблари чуқур ўрганилмаганлиги натижасида район ўтган йили 1956 йилдагига нисбатан гектарига 4 центнердан кам пахта топширди.

Областимизнинг бошқа баъзи шаҳар ва районларида бўлиб ўтган партия конференцияларида ҳам делегатлар хўжаликка раҳбарлик қилиш тузук йўлга қўйилмаганлиги, партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишлар савияси юқори даражага кўтарилмаганлиги, партия комитетлари партия пропагандасига, сиёсий агитацияга суст раҳбарлик қилаётганликлари, бошланғич партия ташкилотлари составининг сифатини яхшилаш юзасидан етарли иш олиб бормаётганликларини кўрсатиб ўтдилар.

Омма орасида ишлаш, белгиланган хўжалик ва маданий қурилиш планларини амалга ошириш учун курашга оммани сафарбар қилиш маҳаллий партия органларининг энг муҳим вазифасидир. Партия раҳбар ходимлари кабинетларда камроқ бўлиб, корхоналар, қурилиш объектларига, МТСлар за колхоз, совхозларга тез-тез бориб туришлари, уларнинг ишларини чуқур ўрганиб, лозим бўлган ёрдамни ўз жойида кўрсатишлари, шу билан бир қаторда бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини ошириш масалалари билан кун сайин шуғулланишлари керак.

Шу муносабат билан Янгиер шаҳар партия конференциясининг делегатлари, жумладан 2- қурилиш бошқармасининг касаба союз комитети раиси ўртоқ Кравцовнинг танқидий мулоҳазалари диққатга сазовордир. «Шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Раҳматов, дейди у, участкамизга онда-сонда келиб туради. Шунда ҳам у қандай масала юзасидан бўлмасин, хўжалик раҳбарлари билангина сўзлашади. Комсомол, касаба союз ва ҳатто бошланғич партия ташкилоти нима иш билан машғул бўлаётгани, уларнинг қандай эътирозлари борлиги билан қизиқмайди».

Партия органларининг хўжаликка раҳбарлик қилиш услуби, партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишлар соҳасида йўл қўйилган камчиликларни танқид ва ўз-ўзини танқид асосида чуқур анализ қилиб, шу билан ҳал қилинмаган муҳим масалаларни кечиктирмасдан тўғри ҳал этиш йўлларини кўрсатиб бериш шаҳар ва район партия конференцияларининг диққат марказида туриши керак.

Конференцияларда қатнашаётган делегатларнинг активлигини ошириш, ташаббусига бошчилик қилиш, ҳисобот доклади муҳокама қилинаётганда уларнинг ўз фикрларини дадил айта олишлари учун кенг шароит яратиб бериш керак. Шундагина қизғин муҳокамалар бошлачади, партия, совет органларининг раҳбарлик услубидаги ҳамда хўжалик ташкилотларининг фаолиятидаги камчиликлар рўй-рост очиб ташланади, хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги муҳим масалалар ишчанлик билан ҳал этилади.

1958 йилда областимиз саноати ва қишлоқ хўжалиги олдида катта вазифалар турибди. Саноат ходимларининг энг муҳим вазифаси — давлат планининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун корхоналарнинг йил бошидан бир меёрда ишлашига эришиш, ҳозирнинг ўзидаёқ конкрет тадбирларни белгилаб чиқиш, уларни амалга ошириш ҳамда ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг сифатини кескин суратда яхшилаш ва хилма-хиллигини кўпайтиришдан иборатдир. Қишлоқ хўжалиги соҳасида аввало пахтачиликни янада ривожлантиришни таъминлаш керак. 1958 йилда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида муваффақиятли ўтказиш, кўкламни шайланиб кутиб олиш ва пахтачиликда прогрессив усулни кенг қўллаш керак. Чорвачиликни янада тез суръатлар билан ривожлантириш, шаҳар аҳолисини сабзавот-картошка, полиз, мева ва узум маҳсулотлари билан мўл-кўл таъминлашга жиддий эътибор бериш талаб қилинади. Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ошириш, маданий қурилиш, уй-жой қурилиши масалаларига ва соғлиқни сақлаш муассасаларининг ишларини яхшилашга эътиборни кучайтириш керак. Мана бу масалаларнинг ҳаммаси конференцияларда кенг ва атрофлича муҳокама қилинмоғи лозим.

Партия конференцияларининг қарорлари шаҳар ва район партия ташкилотлари ҳамда уларнинг раҳбар органлари амалий фаолияти учун конкрет программадир. Шундай экан, вазифа — бу қарорларда белгилаб берилган муҳим тадбирларни ҳеч сўзсиз амалга оширишдан иборатдир.

Партия конференцияларини зўр активлик ва уюшқоқлик билан юксак савияда ўтказайлик, коммунистлар, партиясиз активлар ва барча меҳнаткашларни 1958 йилда областимиз олдида турган улуғвор вазифаларни муваффақиятли бажариш учун курашга сафарбар этайлик.

БИРМА МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЎН ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашлари Бирма миллий мустақиллиги эълон қилинган куннинг ўн йиллигини кенг равишда нишонламоқдалар. Корхоналарда ва муассасаларда шу муҳим воқеага бағишланиб лекциялар ўқилмоқда. Тошкентнинг марказий кўчасида Бирма Иттифоқи ҳукумати раҳбарлари ҳамда Бирма маданият ва санъат арбобларининг Ўзбекистонда бўлишини акс эттирувчи фотосуратлар виставкаси ташкил этилди.

4 январда меҳнаткашларнинг юзлаб вакиллари А. Навоий номидаги Ўзбекистон давлат опера ва балет театрига тўпландилар. Бу ерда Бирманинг мустақиллик кунига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзсовпроф, чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти, тинчликни ҳимоя қилиш Ўзбекистон республика комитети томонидан чақирилган бу тантанали йиғилишни Ўзсовпроф раиси Ж. Хўжаев қисқача кириш нутқи сўзлаб очди.

Ўзбекистон маданият ва санъат арбоблари делегациясига бошлиқ бўлиб Бирмага бориб келган ёзувчи Абдулла Қаҳҳор «Бирма мустақиллигининг ўн йиллиги» ҳақида доклад қилди. У, эркесвар бирма халқи эришган муваффақиятларни, Бирма билан Совет Иттифоқи ўртасида мустаҳкамланиб бораётган иқтисодий ва маданий алоқаларни гапириб берди.

Йиғилиш қатнашчилари маданий алоқаларни ривожлантирувчи Бирма-Совет жамиятига табрик телеграммаси юбордилар.

Йиғилишнинг тантанали қисми тугагач Ўзбекистон санъат усталарининг иштироки билан концерт берилди. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР санъат ва адабиётининг барча ходимларига

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг

М У Р О Ж А А Т И

Қадрли ўртоқлар.

Бутун совет халқи яқинда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ йиллигини тантанали вазиятда қувонч билан нишонлади.

Улуғ Октябрь байрами совет халқининг ўтган шонли қирқ йил ичида халқ хўжалиги ва маданиятнинг барча тормоқларида қўлга киритган ютуқларини, социалистик мамлакатларнинг мустаҳкам уюшганлигини, социализмнинг қудратли ҳаётий кучини, совет халқининг метиндек чиниққан Коммунистик партия теварагига ва унинг ленинчи Марказий Комитети теварагига жипслашганлигини намойиш қилиб кўрсатди.

Совет халқи ўзининг буюк ватани ва унинг ажойиб ютуқлари билан қонуний равишда фахрланган ҳолда, куч-қувватга тўлиб-тошган бир вазиятда янги 1958 йилга кириб келди. Бу йил халқимиз тинчлик учун олиб борилаётган курашда, ўзининг муқаддас мақсадини—коммунизм қурилишини амалга оширишда яна янги ва яна катта муваффақиятларни қўлга киритади.

Кўпмиллатли социалистик Ватанимизнинг барча халқлари каби ўзбек халқи ҳам СССР халқларининг қардошлик оиласида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг доно раҳбарлиги остида ўз тараққиётида чинакам оламшумул тарихий муваффақиятларга эришди. Ўзбекистон Совет ҳокимиятининг 40 йили ичида, партиянинг ленинча миллий сиёсати амалга оширилиши натижасида чор Россиясининг собиқ қолоқ, четка ўлкасидан яшнаган Совет Социалистик Республикага айланди. Эндиликда у юксак даражада ривожланган саноатга, машиналаштирилган қишлоқ хўжалигига эга. Талантли ўзбек халқининг ўз миллий маданияти ва санъатини ривожлантириш соҳасида қўлга киритган муваффақиятлари буюкдир.

Республика адабиёт ва санъат ходимлари декадаларда, халқаро фестивалларда, кўрикларда ўзларининг ажойиб маҳоратлари ўсганлигини бирнеча марта намойиш қилдилар ҳамда ўз мамлакатимизда ва чет элларда миллион-миллион кишиларнинг қизғин ташаккурига ҳақли равишда сазовор бўлдилар.

КПСС Марказий Комитети биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Адабиёт ва санъатнинг халқ ҳаёти билан алоқасини мустаҳкамлайлик» деган мақоласи мамлакатда идеология ишини янада юксалтиришда, совет адабиёти ва санъатини тобора ривожлантиришда катта ўрин тутди. Бу мақолада КПСС XX съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун бошланган умумхалқ курашида ижодий ходимлар олдига қўйилган вазифалар равшан белгилаб берилган.

Ёзувчилар ва рассомлар, композиторлар ва артистлар, барча ижодий ходимлар бундан кейин ҳам ўзларининг юксак ва фахрли бурчларини адо этишлари, коммунизм қураётган совет халқи билан баробар қадам ташлаб боришлари керак.

Ўзбекистон адабиёт ва санъатининг ходимлари, қадрли ўртоқлар!

1958 йилда Ватанимиз пойтахти Москвада ўзбек санъати ва адабиётининг учинчи декадаси ўтказилади. Декада республика маданий ва ижтимоий ҳаётида муҳим воқиа бўлади, ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, театр санъати ва кинематография ходимларининг етуклиги ва иш маҳоратига жиддий имтиҳон бўлади, ўзбек халқи бадиий-ижодий муваффақиятларининг кўриги бўлади.

Совет Ўзбекистонининг меҳнаткашлари шунга қаттиқ ишонадики, анашу декадада сиз ўзбек халқининг маданияти мислсиз равишда ўсганлигини шараф билан ва муносиб равишда намойиш қиласиз, бу декада халқ ижодий кучлари ва қобилиятининг кенг кўламда гуркираб яшнашини таъминлаётган партиямиз ленинча доно миллий сиёсатининг буюк намойишига айланади.

Декадага оз вақт қолди. Декаданинг ғоявий-бадиий савияси, қадрли ўртоқлар, сизга, барча ижодий коллективларнинг қизғин иш олиб боришига боғлиқдир. Ана шу кунларда сизнинг ҳар бирингиз ўзингиз декадага олиб бормоқчи бўлган асарингизни тугаллаш устида катта ғайрат ва сабот билан меҳнат қилишингиз, бу асарга бутун истедодингизни, тажрибангизни, ижодий жўшқинлигингизни сарф этишингиз лозим. Сизнинг декадага олиб борадиган асарларингиз жонажон Коммунистик партиянинг сизга қаратилган чақириғига, яъни халқ билан алоқани мустаҳкамлаш, совет жамиятининг ҳаётини чуқур ва ҳаққоний кўрсатиб бериш, замондошларимизнинг қаҳрамонона ишларини чуқур ва ҳаққоний акс эттириш ҳақидаги чақириғига муносиб жавоб бўлиши керак.

Ана шу ишда ўзбек пахтакорлари ва металлурглари, кончилари ва тўқувчилари, чорвадорлари ва нефтьчиларининг шавкатли меҳнати, қўриқ очаётган қаҳрамонларнинг мардона ишлари сизни илҳомлантирсин. Сиз Ватанимиз пойтахти Москвага ўзингизни тарбиялаб вояга етказган халқингиз номидан борасиз ҳамда халқ юрагининг гўзаллигини ва унинг буюк қаҳрамонликларини кўрсатиб берасиз. Бу сизга катта шарафдир, бу сизнинг зиммангиздаги катта масъулиятдир.

Қадрли ўртоқлар!

Ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, республика театрлари ва концерт берувчи ташкилотларнинг ходимлари декадага тайёргарлик кўратуриб, ҳозирданоқ ўз ишларида баъзибир муваффақиятларга эришдилар. Адабиётнинг ҳамма жанрларида бирқанча йирик асарлар пайдо бўлди; театр коллективлари бирнечта янги спектакль кўрсатдилар. Тошкент киностудияси бир неча бадиий фильм чиқарди; Ўзбекистон композиторлари бирқатор опера ва балетлар, шунингдек музика санъатининг бошқа жанрларига доир асарлар яратдилар. Ўзбекистон рассомлари бирқанча йирик бадиий расмлар яратдилар. Республикада янги бадиий коллективлар тузилди; Ўзбекистон ССР халқ рақс ансамбли, Хоразм ва Қорақалпоғистон ашула ва рақс ансамбллари, дуторчилар ансамбли, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги радиоэшиттириш ва телевидение комитетининг халқ чолғу асбоблари оркестри, хор капелласи шулар жумласидандир.

Декадага тайёргарлик қизитиб юборилиши муносабати билан янги ёш талантлар, ижодий кучлар майдонга чиқди ва бадиий коллективларимизга қўшилиб, уларнинг ҳуснига ҳусн бўлиб тушдилар. Бу нарса республика ижодий коллективларининг ҳаётига ва ишига самарали таъсир кўрсатмоқда.

Бироқ, декадага тайёргарлик кўриш ишида ҳали кўп камчиликлар ва етишмовчиликлар бор. Декада планига киритилган асарларнинг кўпи ҳали нашрга тайёрлангани йўқ. Айрим ёзувчилар секин ишламоқдалар, бу ҳол уларнинг асарларини муҳокама қилиш ва нашр этишни кечиктираётир. Айрим композиторлар музика театрлари ва концерт ташкилотлари учун янги асарлар яратиш устида астойдил бел боғлаб ишламаётирлар. Театр коллективлари ва концерт ташкилотларининг ишларида ҳам жиддий камчиликлар бор. Республика рассомларининг бир қатор асарлари юксак ижодий маҳорат билан ишланмаган.

Қадрли ўртоқлар!

Ҳозирги вазифа — жуда қисқа вақт ичида ижодий коллективларнинг ишларини жонлантириб юборишдан, декадага тайёргарликни муваффақиятли равишда тугаллашдан иборат. Сиз ўзингизга нисбатан ҳар қачонгидан ҳам талабчанроқ бўлишингиз, яратилаётган асарларнинг юқори сифатли бўлишини таъминлашингиз керак.

Партия ва халқ сиздан қаҳрамон ишчилар синфи ҳақида, социалистик қишлоқ хўжалигининг ажойиб меҳнаткашлари тўғрисида, бепоён янгиерларни ўзлаштираётган ватанпарварлар ҳақида, шонли совет интеллигенциямиз тўғрисида чуқур мазмунли асарлар, коммунизм қурилиши буюк даврини кўрсатиб берадиган асарлар кутмоқдалар.

Бўладиган декадада кенг халқ оммасига етиб борадиган, қувноқ ва хушчақчақ, совет халқининг меҳнатини, тинч ижодий турмушини куйлайдиган йирик музика асарлари: опера ва балет, музикали драма ва симфониялар, шунингдек музика санъатининг бошқа жанрларидаги асарлар катта ўринни эгаллаши керак.

Ўзбек кинематографияси ва тасвирий санъатининг барча жанрларини яшнатишга эришингиз!

Театр ва концерт ташкилотларининг коллективлари ижрочилик маҳоратини тобора такомиллаштириб, декада тамошаларида ўзбек санъати — халқ рақси, ашуласи ва музикасининг миллий хусусиятларини, ёрқин гўзаллигини ва бойлигини кўрсатиб беришлари лозим. Область театрлари ва колхоз-совхоз театрларининг ишларини юқори даражага кўтарайлик.

Қадрли ўртоқлар!

Декадага тайёргарлик кўриш соҳасидаги ишлар оммавий иш бўлиши, умумхалқ иши бўлиши лозим. Республикадаги бадиий ҳаваскорлик коллективларининг ҳаммасини, область ва колхоз-совхоз музикали драма театрларини декадага қатнашишга тортиш керак.

Энг яхши коллективларни декадада қатнаштириш учун танлашга ҳозирдаёқ киришилса яхши бўлар эди. Бунинг учун ҳамма ерда, саноат корхоналарида, колхозларда, совхозларда, МТСларда, ўқув юртлари ва муассасаларида бадиий ҳаваскорлик кўрикларини ташкил қилиш лозим. Шундан кейин, район ва область кўриклари ўтказилсин. 1958 йил май ойида республика бадиий ҳаваскорлари кўриги ўтказиш мўлжалланади, бу кўрикда энг яхши коллективлар Москвада бўладиган ўзбек санъати ва адабиёти декадасида қатнашиш учун танлаб олинади.

1958 йил май ойида область, шаҳар ва колхоз-совхоз театрларининг республика фестивалини ўтказиш ҳам мўлжалланмоқда.

Бадиий ҳаваскорлик қатнашчилари, область ва колхоз-совхоз театрларининг коллективлари! Ижрочилик маҳоратингизни оширингиз, ўз репертуарингизни совет ёзувчилари ва композиторларининг энг яхши асарлари билан бойитингиз, декадада қатнашиш ҳуқуқи учун астойдил курашингиз.

Декадага олиб борилаётган тайёргарлик республикадаги барча ижодий ташкилотлар ва маданий-оқартув муассасаларининг ишларини янада жонлантириб юбориш учун восита бўлмоғи керак. Қишлоқ ва шаҳарлардаги клубларни, маданият уйлари ва саройларини, бошқа ҳамма маданий-оқартув муассасаларини ёш талантларни майдонга чиқарадиган марказларга, ўзбек совет маданияти муваффақиятларини амалий равишда тарғиб қиладиган чинакам ўчоқларга айлантирмоқ зарур. Маданият муассасаларининг ижодий союзларнинг бутун фаолияти ҳозирги вақтда Москвада бўладиган ўзбек санъати ва адабиёти декадасига муваффақиятли тайёрлик кўриш ва уни ўтказиш манфаатларига бўйсундирилмоги лозим.

Партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари декадага тайёргарлик ишига алоҳида эътибор билан қарашлари, декадани муваффақиятли тайёрлаш ва ўтказишда ҳар томонлама ёрдам беришлари керак. Саноат корхоналари ва қурилишларнинг раҳбарлари декадага тайёргарлик кўришдан иборат умумхалқ ишида ғоят актив иштирок қилсинлар.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети қатъий ишонч билдириб айтадики, республика ёзувчилари, композиторлари, рассомлари, санъат ва адабиётнинг ҳамма ходимлари, бадиий ҳаваскорлик коллективларининг қатнашчилари Москвада бўладиган ўзбек санъати ва адабиёти декадасига совет давримизга муносиб бўлган янги ажойиб асарлар яратиб берадилар, ўзбек халқининг ўзининг шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятини ривожлантириш соҳасида катта ютуқларга эришганлигини яна бир марта намойиш қиладилар ҳамда Коммунистик партиянинг юксак ишончини ва совет халқининг қизғин муҳаббатини шараф билан оқлайдилар.

Қадрли ўртоқлар, совет адабиёти ва санъатини ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришайлик!

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

Т Е Л Е Г Р А М М А

БИРМА ИТТИФОҚИ ПРЕЗИДЕНТИ У ВИН МАУНГ ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА

РАНГУН

Улуғ байрам—Бирма мустақиллигининг ўн йиллиги муносабати билан фурсатдан фойдаланиб, Сизга ва Сиз орқали бутун Бирма халқига Совет Иттифоқининг ҳамма халқлари номидан ва шахсан ўз номимдан энг жўшқин ва самимий саломлар йўллайман ва муваффақиятлар тилайман.

Тинч-тотув яшаш ва ҳамма мамлакатлар билан ҳамкорлик қилиш принципларига асосланган тинчликсевар ташқи сиёсат ажойиб мамлакатингизнинг экономикасини ва маданиятини ривожлантиришда бундан буён ҳам эришиладиган муваффақиятларнинг энг яхши гаровидир.

Шу нарсани хурсандлик билан қайд қиламанки, Совет Иттифоқи билан Бирма ўртасида бахтиёрона равишда вужудга келган дўстона муносабатлар тинчлик манфаатлари йўлида ва мамлакатларимиз халқларининг бир-бирига фойда келтириб, йилдан-йилга мустаҳкамланмоқда ва ривожланиб бормоқда.

К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

Москва, Кремль
1958 йил 3 январь.

Т Е Л Е Г Р А М М А

БИРМА ИТТИФОҚИ БОШ МИНИСТРИ У НУ ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА

РАНГУН

Бирма Иттифоқи мустақиллигининг ўн йиллиги муносабати билан Сизга ва бутун Бирма халқига энг самимий ва жўшқин саломлар ҳамда бахтиёрлик ва равнақ тилаб билдирилган истаклар йўллайман.

Бундан ўн йил муқаддам мустақилликка эришган ва бунинг натижасида Бирманинг тинчликсевар халқлар оиласида ўзига муносиб жой олишини таъминлаган Бирма халқининг қаҳрамонлик билан қилган ишлари совет халқининг эсидан чиқмайди. Совет халқи Бирма ҳукуматига ва халқига миллий суверенитетни мустаҳкамлаш, экономика ва маданиятни ривожлантириш йўлида бундан буён ҳам муваффақиятлар қозонишни қизғин равишда тилайди.

Совет Иттифоқи билан Бирма ўртасида йилдан-йил мустаҳкамланиб бораётган дўстона муносабатлар бизнинг кунларда тинчлик иши учун тобора каттароқ аҳамиятта эга бўлиб қолмоқда, чунки халқлар ўртасида тинч-тотув яшаш принципларига асосланган муносабатлар нақадар бахтиёрона ўрнатилиши мумкинлиги уларнинг мисолида кўриниб турибди.

Н. ХРУШЧЕВ.

Москва,
1958 йил 3 январь.

Т Е Л Е Г Р А М М А

БИРМА ИТТИФОҚИ БОШ МИНИСТРИ У НУ ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА

РАНГУН

Бирма Иттифоқи мустақиллигининг шонли ўн йиллиги муносабати билан Совет ҳукумати ва халқи номидан, шунингдек шахсан ўз номимдан Сизга ва Сиз орқали меҳнатсевар Бирма халқига хурсандлик билан қизғин саломлар ва гуллаб-яшнайдиган давлат барпо қилишда янада муваффақиятлар истаб билдирилган тилакларни йўллайман.

Халқлар ўртасида тинчликни актив равишда ҳимоя қилаётган Бирма Иттифоқининг тинчликсевар ташқи сиёсатини жаҳон халқлари муносиб равишда ҳурматламоқда.

Совет Иттифоқи билан Бирма ўртасида мамлакатимиз халқларининг бахт-саодати учун, бутун дунёда тинчлик бўлиши учун йилдан-йилга мустаҳкамланиб ва ривожланиб бораётган дўстлик ҳамкорлик ва тинч-тотув яшаш сиёсатининг ёрқин ифодасидир.

Н. БУЛГАНИН.

Москва, Кремль
1958 йил 3 январь.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНЛАРИДАН

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИТТИФОҚ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР ЎТКАЗУВЧИ САЙЛОВ ОКРУГЛАРИ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми СССР Конституциясининг 34-моддасига ҳамда «СССР Олий Советига сайловлар тўғрисида Низом»нинг 24 ва 26-моддаларига биноан, СССР Олий Советининг Иттифоқ Советига сайловлар ўтказувчи 731 та сайлов округи ташкил этишга қарор қилди. Шу жумладан СССР Олий Советининг Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи қуйидаги сайлов округлари ташкил этилади:

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ БЎЙИЧА:

612. Тошкент Октябрь сайлов округи **(маркази — Тошкент шаҳри, Октябрь райсовети).** Тошкент шаҳрининг Октябрь ва Фрунзе районлари.

613. Тошкент—Ленин сайлов округи **(маркази—Тошкент шаҳри Ленин райсовети).** Тошкент шаҳрининг Ленин, Куйбишев, Киров ва Марказий районлари.

614. Тошкент қишлоқ сайлов округи **(маркази — Тошкент шаҳри).** Янгийўл шаҳри ҳамда Тошкент, Қорасув, Янгийўл, Октябрь, Қуйичирчиқ ва Чиноз районлари.

615. Олмалиқ сайлов округи **(маркази — Олмалиқ шаҳри).** Олмалиқ, Оҳангарон, Янгиобод шаҳарлари ҳамда Оҳангарон, Пискент, Оққўрғон, Бўка, Ўртачирчиқ ва Ўрта сарой районлари.

616. Фарҳод сайлов округи **(маркази — Бекобод шаҳри).** Янгиер, Бекобод, Мирзачўл шаҳарлари ҳамда Боёвут, Мирзачўл, Бекобод, Ховос, Сирдарё, Верхне-Волинск ва Гулистон районлари.

617. Чирчиқ сайлов округи **(маркази — Чирчиқ шаҳри)** Чирчиқ шаҳри ҳамда Бўстонлиқ, Юқоричирчиқ Паркент, Оржоникидзе ва Калинин районлари.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МИЛЛАТЛАР СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР ЎТКАЗУВЧИ САЙЛОВ ОКРУГЛАРИ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми СССР Конституциясининг 35-моддасига ҳамда «СССР Олий Советига сайловлар тўғрисида Низом»нинг 25 ва 26-моддаларига биноан, СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайловлар ўтказувчи 633 та сайлов округи ташкил этишга қарор қилди. Шу жумладан СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи қуйидаги сайлов округлари ташкил этилади:

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ БЎЙИЧА:

76. Тошкент — Киров шаҳар сайлов округи **(маркази — Тошкент шаҳри, Киров Райсовети).** Тошкент шаҳрининг Октябрь ва Киров районлари.

77. Тошкент— Ленин шаҳар сайлов округи **(маркази—Тошкент шаҳри, Ленин Райсовети).** Тошкент шаҳрининг Ленин ва Куйбишев районлари.

78. Тошкент — Фрунзе шаҳар сайлов округи **(маркази — Тошкент шаҳри, Фрунзе Райсовети).** Тошкент шаҳрининг Фрунзе ва Марказий районлари.

79. Тошкент қишлоқ сайлов округи **(маркази — Тошкент шаҳри).** Янгийўл, Чирчиқ шаҳарлари ва Тошкент областининг: Тошкент, Қорасув, Янгийўл, Октябрь, Қуйичирчиқ, Чиноз, Бўстонлиқ, Юқоричирчиқ, Паркент, Оржоникидзе ва Калинин районлари.

80. Янгиер сайлов округи **(маркази — Янгиер шаҳри).** Янгиер, Оҳангарон, Янгиобод, Бекобод Мирзачўл, Олмалиқ шаҳарлари ва Тошкент областининг: Оҳангарон, Пискент, Оққўрғон, Бўка, Ўртачирчиқ, Ўртасарой, Сирдарё, Верхне-Волинск, Мирзачўл, Гулистон, Ховос, Боёвут, ва Бекобод районлари.

Хўжалик ва маданий қурилишга партия ташкилотларининг раҳбарлигини яхшилайлик

(Тошкент шаҳар Октябрь район партия конференциясидан)

Район партия ташкилоти ҳисобот даври ичида КПСС XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилишда бирмунча муваффақиятларни қўлга киритди. Район саноати ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан илгари 13 декабрдаёқ бажарди, пландан ташқари 51,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулотларнинг таннархини камайтиришда анча яхши натижаларга эришилди. Ишлаб чиқаришга кўплаб ихтирочилик ва рационализаторлик таклифларининг жорий этилиши давлатнинг 6,5 миллион сўм маблағини иқтисод қилиш имконини берди.

Райондаги 65 саноат корхонасидан 57 таси, шу жумладан металлоширпотреб, ирригация машинасозлиги ва чинни заводлари, 2-пойафзал фабрикаси, 1- ва 2-тикув фабрикалари, «Шарқ гули», Сталин номли артеллар ва бошқа бир қатор саноат корхоналарининг коллективлари ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари адо этдилар. Район саноат корхоналарида жуда кўп ишчилар, инженер-техник ходимлар армияси меҳнат қилмоқда. Мастерлар, ишлаб чиқариш участкаларининг бошлиқлари бўлган юзлаб ажойиб кадрлар ўсиб етишди.

Бу нарса кейинги вақтларда район партия, совет ва хўжалик раҳбар ходимларининг ташкилотчилик қобилияти анча ошганлигидан, топширилган иш учун юксак жавобгарликни ҳис эта бошлаганликларидан далолат беради.

Шу билан бирга райком секретари ўртоқ Ш. Исломов қилган ҳисобот докладида ва музокараларда чиқиб сўзлаган делегатларнинг нутқларида қайд қилиб ўтилганидек, район партия ташкилоти саноат корхоналарига раҳбарлик қилишда катта камчиликларга ҳам йўл қўйган, ишлаб чиқаришни кескин равишда ривожлантириш учун мавжуд имконият ва моддий-техника ресурсларидан суст фойдаланилган. Ишлаб чиқаришни такомиллаштириш билан боғлиқ бўлган кўпгина проблематик масалалар ишчанлик билан ҳал қилинмаганлиги, меҳнат тўғри ташкил этилмаганлиги, партия ташкилотлари хомашё ва материалларни тежаш, маҳсулотларнинг таннархини камайтириш, ишлаб чиқариш унумдорлигини ошириш масалалари билан жиддий шуғулланмаганликлари натижасида бир қатор корхоналар 1957 йил планини бажармадилар. давлатга 11,5 миллион сўмлик кам маҳсулот етказиб бердилар.

Партия ва ҳукуматимизнинг уй-жой қурилишини кенгайтириш тўғрисидаги қароридан сўнг районда бу соҳада анча ишлар қилинди, горькийликлар методи асосида якка тартибда уй-жой қурилиши кенг миқёсда олиб борилди. Ўтган йили 1956 йилга нисбатан 49 минг квадрат метр кўп уй-жой фойдаланишга топширилди. Бироқ, бу масала билан ҳамма жойда ҳам жиддий шуғулланилмаганлиги ва ажратилган маблағлардан тўла фойдаланилмаганлиги натижасида айрим корхона ва ташкилотлар уй-жой қурилиши планини бажармадилар.

Сўзга чиққан нотиқлар маҳаллий қурилиш материалларидан кам фойдаланилаётганлиги, қурилиш ишларини механизациялаш ва малакали кадрлар тайёрлаш билан қониқарсиз шуғулланилганлигини, оқибатда айрим объектларнинг қурилиши жуда қимматга тушганлигини конкрет фактларда кўрсатиб ўтдилар.

— Корхонамизни реконструкция қилиш иши, — деди ирригация машинасозлиги заводи партия ташкилотининг секретари ўртоқ Бугаев, — 1957 йилда тугалланиши керак эди. Бироқ қурилиш суръати ҳамон суст бормоқда. Ҳақиқий аҳволдан яхши хабардор бўлгани ҳолда район партия комитети қурилиш ташкилотларининг жавобгарлигини оширишда етарли талабчанлик қилмаётир. Аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасида савдо ташкилотларининг фаолиятида ҳам кўпгина камчиликлар бор. Заводимиз территориясида савдо шохобчалари жуда кам. Бу ҳол ишчиларни озиқ-овқат ва бошқа саноат маҳсулотлари билан яхшироқ таъминлашда анча ноқулайлик туғдирмоқда.

Конференция делегатлари район партия комитети район ижроия комитетининг хўжалик ва маданий қурилиш ишидаги ролини оширишга алоҳида эътибор бериши кераклигини таъкидлаб ўтдилар. Район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Шоисломовнинг эътироф қилишича, район ижрокоми муҳим вазифаларни, жумладан уй-жой қурилиши ва ремонти, маданий-маиший бинолар қурилиши, ободончилик ишлари ҳамда районнинг санитария ҳолатини тартибга солиш каби масалаларни ҳал этишда ҳали ҳам етарли ташаббус билан ишламаётир.

Конференцияда идеология ишларининг савиясини ошириш масалаларига алоҳида эътибор берилди. Район территориясида жуда кўп ижодий ташкилотлар, олий ва ўрта ўқув юртлари, маданий-оқартув муассасалари жойлашган. Лекин район партия комитети уларнинг фаолиятини омма ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга тўла қарата олмаган. Шунинг учун ҳам районда партия пропагандаси ва сиёсий агитация ишларининг ҳозирги аҳволи талабга жавоб бермайди. Кўпгина бошланғич партия ташкилотлари аҳоли ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни, лекция пропагандасини яхши йўлга қўйиш масалалари билан кун сайин шуғулланмаётирлар, эски урф-одатлар ва хотин-қизларга нисбатан бой-феодалларча муносабатда бўлиш фактларига қарши кескин кураш олиб бормаётирлар.

Муқимий номидаги музикали драма театрининг директори ўртоқ Раҳмонов район территориясидаги ижодий ташкилотларнинг коллективлари номидан гапириб айтдики, улар 1957 йилда бир неча янги асарларни саҳнага қўйиб, тамошабинларни манзур қилдилар. Ҳозир театрларнинг ижодий коллективлари Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадасига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

— Бизнинг театр коллективимиз, — деди ўртоқ Раҳмонов, — драматурглар ва композиторлар билан ижодий ҳамкорликда ишлаб, ўз маҳоратларини кун сайин оширмоқдалар. Лекин республика театр жамияти ўз фаолиятида жиддий камчиликларга йўл қўймоқда. Унинг театр коллективлари билан алоқаси мутлақо узилиб қолган. Йил мобайнида Жамият президиумининг бир марта ҳам чақирилмаганлигини ва унда ижодий масалалар муҳокама қилинмаганлигини нормал бир ҳол деб бўлмайди. Пойтахтда санъаткорларнинг жуда катта армияси ишлаб тургани ҳолда, ҳанузгача Тошкентда санъат ходимлари Уйи йўқ.

Сўнгра нотиқ ўзбек театр санъатининг фахри, юксак ижодий камолотга эришган ва ўзининг ажойиб спектакллари билан ҳатто Иттифоқимиз миқёсида шуҳрат қозонган Ҳамза номидаги Ўзбек давлат академик драма театри учун ҳар жиҳатдан мукаммал бино қуриш лозимлигини айтди.

Делегат ўртоқ Алихўжаев маҳаллалар аҳолиси ўртасида илмий-атеистик темаларда лекция ўқишни яхши йўлга қўйиш, бу ишга коммунист ва комсомолларни кенгроқ жалб қилиш, халққа ёт бўлган эскилик сарқитларига қарши кураш олиб боришда уларнинг ролини ошириш зарурлигини уқдириб ўтди.

Музокараларда сўзга чиққан Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Кичанов, Тошкент Молия-иқтисод институтининг директори Қориев, район комсомол комитетининг секретари Ёқубжонова ва Сталин номли артелнинг раиси Мирзараҳимова ўртоқлар конференция делегатларининг эътиборини қишлоқ хўжалигидаги прогрессив усулларни кенг пропаганда қилиш, олий ва ўрта ўқув юртлари орқали миллий мутахассис кадрлар тайёрлаш, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланиб келаётган хотин-қизларни ишлаб чиқаришга кўпроқ жалб этиш, ёшлар ўртасида олиб борилаётган сиёсий-тарбиявий ишларни яхшилаш, мактабларда ўқув-тарбия ишлари савиясини ошириш ва умумий мажбурий таълим Қонунини бажариш масалаларига жалб қилдилар.

Конференцияда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ З. Р. Раҳимбобоева нутқ сўзлади.

Конференция ишида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари С. К. Камолов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси М. З. Мирзааҳмедов, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари С. Н. Нуритдинов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари М. Муҳамаджонов ва Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Ф. Хўжаев ўртоқлар қатнашдилар.

Конференцияда муҳокама қилинган масала юзасидан кенг қарор қабул қилинди. Конференция район партия комитети ва тафтиш комиссиясининг янги составини ва Тошкент шаҳар партия конференциясига делегатлар сайлади.

* * *

Район партия комитетининг биринчи пленуми бўлиб ўтди. Пленум ўртоқ Ш. И. Исламовни райкомнинг биринчи секретари, В. С. Летунов ва К. Ж. Жўраева ўртоқларни райком секретарлари қилиб сайлади.

А. ШЕРМУҲАМЕДОВ.

Тошкент шаҳар мактаб ўқувчилари каникулни хушчақчақлик билан ўтказмоқдалар. **Суратда:** шаҳардаги 60-мактабда безатилган арча ёнида.

И. Глауберзон фотоси.

МОСКВАДА ЎТКАЗИЛАДИГАН ЎЗБЕК САНЪАТИ ВА АДАБИЁТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

Театр ва концерт коллективлари, тасвирий ва амалий санъат усталари, шоирлар ва прозачилар Москвада бўладиган ўзбек санъати ва адабиёти декадасига актив тайёрланмоқдалар.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири ўртоқ Ғ. Н. Нажимов раислиги остида редакция комиссиясининг бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида декадага бағишланган адабиётларни тайёрлаш ва нашр этиш қандай бораётганлиги масаласи муҳокама қилинди. Ватанимиз пойтахтида бўладиган ижодий ҳисоботга турли жанрларда 300 га яқин номда китоблар тақдим этиш мўлжалланди. Булар орасида Ойбекнинг «Покистон қиссаси», А. Мухторнинг «Опа-сингиллар» романи, С. Бородиннинг «Самарқанд осмонида юлдузлар» романи, М. Шевердиннинг «Бонг» романи ва бошқа кўпгина асарлар бор. 79 номдаги асар босилиб чиқди. Редакция комиссияси ўз мажлисида республика шоирлари ва прозачиларининг декадага бағишлаб ёзган бир қанча янги асарларини муҳокама қилди.

Шу билан бирликда Ўзбекистон ёзувчилари союзи правлениеси адабиётларни декадага тайёрлаш устидан контролликни сусайтириб қўйганлиги мажлисда кўрсатиб ўтилди. Бунинг натижасида 76 асар ҳали ҳам авторларнинг қўлида турибди. Тайёр асарларни рус тилига таржима қилиш ишлари суст бормоқда. Ўзбекистон фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институти қўлёзмаларни кечиктириб топширмоқда. «Ўзбек совет адабиёти очерклари», «Абу Али ибн Синонинг ҳаёти ва фаолияти», «Ўзбек халқ ижодиёти тарихига доир» ва шу каби асарлар мана шундай кечикиб топширилди.

Редакция комиссияси камчиликларни йўқотиш ҳамда бўладиган декадага адабиётларни тезроқ тайёрлаш тадбирларини белгилаб берди. (ЎзТАГ).

Ишчилар газетаси

Олмалиқ шаҳридаги рух-қўрғошин комбинатида «За цветные металлы» («Рангли металл учун») номли кўп тиражли янги газета чиқа бошлади. Ҳафтасига бир марта чиқаётган бу газетага комбинат ишчи, хизматчилари, инженер-техник ходимлари ўзларининг хабар ва мақолалари билан актив қатнашмоқдалар. Ҳозир газетага 30 дан ортиқ ишчи-мухбир мунтазам равишда ёзиб турибдилар. Улар ишлаб чиқаришда илғор техника ва технологиянинг кенг жорий қилинаётгани тўғрисида, экскаваторчи ва қурувчиларнинг самарали меҳнати ҳақида ёзаётирлар. Газетада турли касбларни ўрганиб, кунлик ва ойлик топшириқларни ошириб бажараётган ишчиларнинг фото расмлари ҳам босилиб турибди.

«Редакцияга хат» рубрикаси остида берилаётган материалларда уй-жой биноларини ремонт қилиш, маданий-оқартув муассасаларининг ишидаги камчиликлар танқид қилинмоқда.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Депутатлар барча ишда бош бўлмоқдалар

Маҳаллий Советлар қишлоқ, район ва шаҳар хўжалигини ривожлантиришга даъват этилганлар. Бу соҳада Верхне-волинск қишлоқ Совети ва унинг депутатларининг қилаётган ишлари диққатга сазовордир.

Қишлоқ Совети омма билан алоқасини мустаҳкамлашда, қишлоқ хўжалигини ҳар томонлама ривожлантиришда катта муваффақиятларни қўлга киритган. Бунга қишлоқ Совети сайловчилар наказларини бажаришга кенг депутатлар оммасини жалб этиш йўли билан эришмоқда.

«Победа» колхозидаги сайловчилар водопровод, ҳаммом, туғруқхона қуриб бериш тўғрисида ўз депутатларига наказ берган эдилар. Депутатлардан Обидов, Бегимқулов, Валя Шенгай ўртоқлар бу масалани ҳал этишда жонбозлик кўрсатдилар. Яқинда водопровод, ҳаммом ва туғруқхона қурилиб, фойдаланишга топширилди. Булардан ташқари депутатлар 21 колхозчига уй-жой қуриб беришда, 6 километр йўлга тош ётқизишда ҳам катта иш қилдилар.

Депутат ўртоқ Раҳимовнинг ташаббуси билан Максим Горький номли колхозда ўрта мактаб биноси қурилди, электростанция ва радиоузел ишга туширилди. Сайловчилар ўртоқ Раҳимовнинг бу қилган ишларидан мамнун бўлдилар ва унга водопровод қуриб берилиши тўғрисида ҳам мурожаат қилган эдилар. У, бу масалани район ташкилотларининг олдига қўйди. Депутатнинг илтимоси қондирилди. Ҳозирги кунда водопровод қурилиши битиш олдида турибди.

Қишлоқ Советининг кўпгина доимий комиссиялари намуна бўларлик даражада ишламоқда. Қишлоқни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш тўғрисида ободончилик доимий комиссияси (раиси ўртоқ Д. Тўхтаев) анча самарали ишлар қилмоқда. Комиссия қишлоқ Совети ижроия комитети муҳокамасига барча колхозларда узумзор-боғ ташкил қилиш масаласини қўйди. Бу таклифни ҳамма, шу жумладан колхоз раҳбарлари ҳам қизғин қувватладилар. Натижада «Победа» колхозида 3 гектар. Максим Горький номли колхозда 5 гектар, «Қизил Октябрь» колхозида 7 гектар ва Свердлов номли колхозда 5 гектар ер узумзор-боғ қилинди.

Депутат Жононбеков раислик қилаётган қишлоқ хўжалик доимий комиссияси чорвачиликни ривожлантиришда қишлоқ Советига яқиндан ёрдам бераётир. Доимий комиссия ўтган йилнинг кузида чорва қишловига тайёргарлик масаласини муҳокама қилди. Ишдаги мавжуд камчиликлар аниқланди ва уларни бартараф этишнинг конкрет чоралари белгиланди. Бу эса ўзининг ижобий натижаларини берди. Чорва қишловига намунали тайёргарлик кўрилди.

Колхозларда силос башнялари қуриш вақтида бинокорлик материаллари етишмай қолган пайтда доимий комиссиянинг раиси ўртоқ Жононбеков район ташкилотлари, ҳатто область ташкилотларига ҳам бориб, қурилиш материалларини олиб келтиришда катта ишлар қилди. Натижада колхозларда силос башнялари битказилди ва чорва учун етарли озуқа тайёрланди. Агар 1956 йили ҳар бир сигирга 2-3 тоннадан силос тайёрланган бўлса, 1957 йили ҳар бир сигир учун 7-8 тонна силос тайёрланди.

Қишлоқ Советининг депутатлари ўз сайловчилари билан тез-тез учрашиб, ўз фаолиятлари тўғрисида ҳисобот бериб турадилар. Яқинда бўлиб ўтган ҳисобот йиғилишлари жуда қизиқарли ўтди. Сайловчилар берган наказларининг кўпчилиги ўз вақтида бажарилганлиги учун депутатлардан мамнун бўлдилар ва уларга янги наказлар бердилар.

Қишлоқ Советининг раиси ўртоқ С. Давлатов камтар киши. Ўзининг кўпйиллик иш тажрибаси билан совет ишига моҳирона раҳбарлик қилиб келмоқда. Тўрт ўқитувчига уй-жой қуриб беришда, қишлоқ марказида ўқувчилар учун интернат-мактаб ташкил этишда ўртоқ Давлатов жонбозлик кўрсатиб ишлади.

Бироқ, шуни ҳам айтиш керакки, қишлоқ Советининг айрим депутатлари ўзларининг депутатлик бурчларига тўғри муносабатда бўлмаётирлар. Масалан, депутатлардан Х. Бадалова, Ш. Ҳакимова, С. Бозоров ўртоқлар қишлоқ Советининг ишида иштирок этмаётирлар, ҳатто сессияларда камдан-кам қатнашадилар. Сайловчилар томонидан берилган наказларни амалга ошириш масаласига эътиборсизлик билан қарайдилар. Қишлоқ Совети бу хилдаги камчиликларни дарҳол тугатиб, ўз фаолиятини янада юксак даражага кўтариши керак.

А. ИСМОИЛОВ.

Тўқимачилик саноатида янги техника

Тошкент тўқимачилик комбинатида олтинчи беш йилликнинг иккинчи йили энг янги техника жорий қилиниши билан нишонланди. Корхона цехлари серунум автоматлар ва габарити кичик машиналар билан қуролланмоқда. Бу агрегат ва машиналар юқори тезликка эга.

Фабрикаларга 600 га яқин «АТ-100-2» маркали автоматик тўқув станоклари ўрнатилди. Тошкент тўқимачилари улардан моҳирлик билан фойдаланмоқда. Мастер ёрдамчилари Содиқов ва Кирилов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадалар бир сменада ҳар станокда нормадагидан ортиқ олти ярим метрдан газлама тўқимоқдалар.

Янги станокларни созлаш методини такомиллаштирган ремонтчилар бригадасининг бошлиғи ўртоқ Гараевнинг таклифи кенг қўлланмоқда. Бу янгиликни қўлланиш ипларнинг узилишини кескин камайтиришга, станокларнинг фойдали иш коэффициентини оширишга имкон берди. Ҳозир новаторлар «АТ-100-2» станокларининг иш тезлигини ҳар минутда 8-10 оборотга тезлаштираётирлар. Бу эса сменада ҳар бир станокда 20 сантиметр ва ундан ҳам ортиқ газлама олишга имкон бермоқда. (ЎзТАГ)

Саноат корхоналари йил бошидан бир меёрда ишласин

ҚЎШНИ КОРХОНАЛАР ЎРТАСИДА ЎЗАРО ТАЖРИБА АЛМАШИШНИ КЕНГАЙТИРАЙЛИК

Давлат планларини тўла ва ошириб бажариш учун ҳар бир корхонада ҳали фойдаланилмаётган резервлар бор. Ана шу резервлардан тағин ҳам унумлироқ фойдаланиш ва шу асосда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш манфаатлари бир хилдаги ёки бир-бирига яқин бўлган маҳсулот тайёрлайдиган қўшни заводлар ўртасида ўзаро тажриба алмашишни, янгиликларни ўртоқлашишни кенг йўлга қўйишни талаб этади.

Чирчиқ — республикамизнинг индустриал шаҳарларидан биридир. «Чирчиқсельмаш» ва «Ўзбекхиммаш» (собиқ «Средазхиммаш») заводлари бир неча йиллардан бери ўзаро мусобақалашиб келмоқда. Бу корхоналар турли хил маҳсулотлар — қишлоқ хўжалик машиналари, компрессорлар ва химия аппаратуралари тайёрлайди. Улар ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг тури ҳар хил бўлса-да, лекин бу иккала завод ҳам машинасозлик корхонасидир.

Бироқ шуни айтиб ўтиш керакки, бу қўшни заводлар ўртасидаги мусобақа расмиятчилик учунгина тузилган, 1957 йилда бу корхоналар фақат бир марта бир-бирларига ўзаро текшириш бригадасини юбордилар. Шу билан икки ўртадаги дўстлик визити қайтарилмади.

Ҳар иккала корхонанинг биронтасида ҳам коллективлар ўртасидаги мусобақанинг натижаларини ёритиб борувчи кўрсаткич тахта йўқ. «Чирчиқсельмаш» заводи ҳамда «Ўзбекхиммаш» заводи касаба союзи комитетларининг раислари ўртоқ Абламонов ҳам, ўртоқ Давиденко ҳам коллективлар ўртасида тузилган мусобақага жон киритиш, уни чинакамига тажрибалар алмашиш мактабига айлантириш ҳақида бош қотириб кўрмадилар.

Ўтган йилнинг бошларида шаҳар партия комитети жуда муҳим тадбирни амалга оширди. Шаҳар корхоналари темирчилик-пресс цехларининг ишчилари бир-бирлари билан ўзаро тажриба алмашдилар. «Чирчиқсельмаш», «Ўзбекхиммаш», Чирчиқ электр машинасозлиги (собиқ «Электрощит») заводи ҳамда химия комбинати ремонт-механика заводининг ана шу соҳалар бўйича мутахассислари бир-бирларида бўлдилар, меҳнатни ташкил этишнинг прогрессив усуллари билан, технология процесслари билан танишдилар. Қўшни корхоналар мутахассисларининг бу ўзаро ижодий тажриба алмашиши жуда яхши натижалар берди.

Фикримизнинг исботи учун бир неча мисол келтирамиз. «Ўзбекхиммаш» заводи темирчилик-пресс цехининг ишчилари «Чирчиқсельмаш» заводидаги касбдошларининг иши билан танишганларидан сўнг ўзларидаги мавжуд асбоб-ускуналарни модернизациялашга қарор қилдилар. «Чирчиқсельмаш» заводида заготовкалар осма йўл ёрдами билан келтириларди. «Ўзбекхиммаш» заводида эса бу иш осма кранлар ёрдами билан бажариларди. Кранлар тез-тез бузилиб турар, заготовка етказиб беришда узилиш бўлар ва шу сабабли ундан фойдаланиш кўнгилдагидек натижа бермас эди. Ўзбекхиммашликлар чирчиқсельмашликларнинг ана шу тажрибасини ўзларида жорий қилдилар.

Ўз навбатида қишлоқ хўжалик машинасозлари ҳам химия машинасозларидан кўпгина янгиликларни ўргандилар. Жумладан «Ўзбекхиммаш» заводида печдан чиқадиган тутун ер остидаги махсус йўлдан чиқариб юборилади. Тайёрлов цехида эса металл турли профилларда пресснинг кескичини ўзгартирмасдан туриб қирқилади. «Чирчиқселмаш» заводида эса турли хил формада металл қирқиш учун ҳар сафар пресс кескичини зарур формага мослаштирар эдилар. Бу ва бошқа янгиликларни қишлоқ хўжалик машинасозлари қисқа муддат ичида ўзларида жорий қилдилар.

Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Бу мисоллар шуни кўрсатадики, агарда қўшни корхоналар ўртасидаги ижодий ҳамкорликка жиддий эътибор берилса, унинг аҳамиятига тўла тушунилса, ва у тўғри йўлга қўйилса жуда катта фойда келтиради. Афсуски, шаҳар партия комитети кейинчалик бу ғоят муҳим масалани унутиб қўйди.

Ваҳоланки, ҳозирги кунда ҳам корхоналарда бир-бирларига ўргатадиган, бир-бирлари учун зарур бўлган янгиликлар бор. Жумладан, «Чирчиқсельмаш» заводида деталларни ташиш тўла механизациялаштирилган, «Ўзбекхиммаш» заводида эса бу соҳада аҳвол тамомила бошқача. «Ўзбекхиммаш» заводида деталларни пайванд қилишда автосваркадан кенг фойдаланилмоқда. Бу усулни электр машинасозлиги заводида, жумладан трансформаторларнинг бакини пайванд қилиш каби оммавий операцияларда кенг қўлланиш мумкин.

Электрохимия комбинатининг ремонт-механика заводида бронзадан тайёрланадиган турли хил катталикдаги втулкаларни марказдан қочирма усулида қуйиш ўзлаштирилди. Ваҳоланки, худди шундай тажриба «Чирчиқсельмаш» заводида ҳам қилиб кўрилган эди. Бироқ бу ерда кутилган натижага эришилмади. Дастлабки қийинчиликка учраганларидан сўнг қишлоқ хўжалик машинасозлари бу усулдан тамомила воз кечдилар. Ўз-ўзидан савол туғилади: нега қишлоқ хўжалик машинасозлари ремонт-механика заводига бормайдилар, уларнинг тажрибаларини ўрганмайдилар. Бу йўлда ҳеч қандай тўсиқ йўқ-ку, ахир?!

Олтинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган умумхалқ ҳаракати тобора кенг қулоч ёяётган бир пайтда, корхоналарни ихтисослаштириш ва ишлаб чиқаришни кооперативлаштириш тобора кенгроқ йўлга қўйилаётган бир пайтда қўшни корхоналар ўртасидаги ижодий ҳамкорликни, новаторлар ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш ва тағин ҳам ривожлантириш айниқса муҳимдир. Бу тадбир янги техникани ва прогрессив технологияни жорий қилиш, ишлаб чиқариш процессларини янада такомиллаштириш — хуллас, корхоналарнинг техника-иқтисодий кўрсаткичларини тинмай яхшилай бориш соҳасида янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритиш имкониятини беради.

«Тошкент ҳақиқати» ва «Чирчиқсельмаш» заводида чиқадиган кўптиражли «Сельмашевец» газеталарининг коллектив корреспонденти.

ХЎЖАЛИККА РАҲБАРЛИК ҚИЛИШНИНГ ЯНГИ МЕТОДИ УСТУНЛИКЛАРИДАН КЕНГРОҚ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

1957 йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб «Узбекуголь» комбинати кўмир корхоналарини кенгайтириш ва кўмир қазиб чиқаришни янада ошириш билан боғлиқ бўлган бир қанча муҳим тадбирлар бошқа йиллардагига қараганда анча тезроқ ва оперативлик билан амалга оширилаётир. Чунки Тошкент Халқ хўжалик кенгаши оғир саноат бошқармаси республикамиз кочегаркасидаги мавжуд резервларни тўла ишга солиш, кўмир ҳавзасини илғор техника билан таъминлаш масалаларига жиддий эътибор бераётир.

Яқинда 9-шахтага КРШ-220 маркали янги транспортерлар келтирилиб, шахта лаваларига ўрнатилди. Бундан ташқари СХР-20 маркали кучли транспортерлар, ЭКГ-4 маркали қудратли экскаваторлар ҳам олинди. Ана шу механизмлар оғир саноат бошқармасининг яқиндан кўрсатаётган ёрдами туфайлигина оперативлик билан келтирилди ва ишга туширилди.

«Узбекуголь» комбинатига қарашли марказий ремонт-механика заводи илгари муттасил унумсиз ишлар эди. Чунки заводнинг асосий цехларидан бири ҳисобланган экскаватор ремонт цехи етарли даражада техника ускуналари билан жиҳозланмаган, кадрлар билан таъминланмаган эди. Бу цех бир неча йилдан буён ҳатто тузукроқ бинога ҳам эга эмас, ремонт ишлари деярлик очиқ майдонларда олиб бориларди. Тошкент Халқ хўжалик кенгаши оғир саноат бошқармаси ана шу масалани ҳам тезлик билан ҳал қилди. Экскаваторлар ремонт қилинадиган катта цех биноси қурилиб, механизм билан ускуналанди. Ана шу тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида завод қисқа вақт ичида қолоқликдан илғорлар даражасига кўтарила олди. Шуни айтиш кифояки, корхона ишчилари ноябрь ойи ишлаб чиқариш программасини муддатидан олдин бажаришга ва қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришга эришдилар.

Шаҳардаги цемент заводини реконструкция қилиш ишлари ҳам тугалланай деб қолди. Корхона коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришни бирмунча кўпайтирди, қурилишларга, саноат корхоналарига цемент етказиб бериш анча яхшиланди. Цемент заводи тўла реконструкция қилингандан кейин шаҳардаги барча қурилишларни ва бошқа районларни ҳам цемент билан тўла таъминлай олади.

Булардан ташқари Оҳангарондаги бошқа саноат корхоналари ишида, хусусан бинокорлик материаллари тайёрловчи саноат корхоналари ишида ҳам кескин бурилиш бўлмоқда. Халқ хўжалик кенгаши бинокорлик материаллари саноати бошқармаси шаҳардаги ғишт-черепица заводларининг ишлаб чиқариш қувватини оширишга катта аҳамият бермоқда.

Тошкент иқтисодий-маъмурий райони Халқ хўжалик кенгаши Оҳангаронда қурилиш ишларининг ғоят катта ҳажмда олиб борилаётганлигини назарда тутиб, бинокорлик материаллари ишлаб чиқарувчи янги корхоналар вужудга келтиришга қарор қилди. Бу йил Облиқ қишлоғида йилига 40 миллион дона пишиқ ғишт ҳамда 10 миллион дона черепица ишлаб чиқарадиган завод қурилиши бошланади.

Ўпартоғ кўмир разрезини очиш ва ундан кўмир қазиб чиқаришни янада кўпайтиришга жуда катта эътибор берилади. Ана шу мақсад учун давлат 250 миллион сўмдан кўпроқ маблағ ажратди. Тошкент Халқ хўжалик кенгашининг раҳбарлари Оҳангарон кўмир разрезларига, шахталарига тез-тез келиб турибдилар, бу ерда олиб борилаётган ғоят катта ишларнинг қандай бажарилаётганлиги билан яқиндан қизиқмоқдалар.

Бироқ шуни ҳам кўрсатиб ўтиш керакки, мавжуд кўмир разрези, шунингдек кон устини очиш разрези ва юк ортиш ишларида жиддий нуқсонлар ҳам йўқ эмас. Саноат ва қурилишни бошқаришни ташкил этишни янада такомиллаштириш масаласи умумхалқ муҳокамасига қўйилган даврда шаҳар меҳнаткашлари, айниқса кўмир разрези ҳамда юк ортиш-транспорт бошқармаси ходимлари бир қанча муҳим таклифларни илгари сурган эдилар. Жумладан, улар кўмир разрези, кон устини очиш разрези ва юк ортиш-транспорт бошқармасини марказлаштириш ва бу корхоналар ишига салбий таъсир этаётган идорачилик тўсиқларини олиб ташлаш зарурлигини айтган эдилар. Лекин ишчи ва хизматчиларнинг ана шу қимматли таклифини ҳанузгача инобатга олмаётирлар, бу таклифнинг кон устини очиш, кўмир разрезидаги мавжуд ички резервларни тўла ишга солишда катта имкониятлар туғдиришини назар-писанд қилмаётирлар.

Ҳозирги вақтда ҳар учала корхона бир-биридан ажралган ҳолда иш олиб бораётирки, бу, кон устини очиш ҳамда юк ортиш ишларини тезлаштиришга жуда катта халақит бериб келмоқда. Ҳолбуки ҳар учала корхонанинг иш процесси бир-бири билан узвий боғлиқдир. Бу корхоналар ўз ишларини алоҳида-алоҳида планлаштирмоқдалар. Бу эса тупроқ-шағал ва қазиб чиқарилган кўмирни ташиш ишларига ёмон таъсир кўрсатаётир. Чунки кон устини очиш разрези кўмир қатламининг устки қаватидан олинган тупроқ-шағални юк ортиш транспорти бошқармаси вагонлари билан отвалга олиб бориб ташлайди. Кўмир разрези эса ёнилғини ҳам шу бошқарманинг вагонларида станцияга етказиб беради.

Ишнинг ягона план асосида олиб борилмаслиги кон устини очиш, кўмир разрези ва юк ортиш-транспорт бошқармаси ишларида турли келишмовчиликларни вужудга келтирмоқда.

Юк ортиш - транспорт бошқармасида кўмир разрези, кон устини очиш разрези ва «Узбекуголь» комбинати раҳбар ходимларининг кенгаши бўлиб ўтган эди. Кенгашда Халқ хўжалик кенгаши оғир саноати бошқармаси бош инженери ўртоқ А. С. Власов ҳам қатнашди. Кенгаш қатнашчилари юқоридаги уч корхонани марказлаштириш масаласини яна кўтардилар. Юқоридаги учала корхона раҳбарлари ҳам, Совнархоз вакили ҳам бир-бирига боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш корхоналарини ягона раҳбарлик ва ягона план асосида бошқариш тўғрисида кўп гапирдилар-у, лекин биророта амалий тадбир белгиламадилар. Ваҳоланки, кенгаш қатнашчилари ана шу масалани шу ернинг ўзида принципиал ҳал этишлари ва конкрет тадбирларни белгилашлари керак эди.

Яқин икки-уч йил ичида Оҳангарон кўмир ҳавзасида ёқилғи қазиб чиқариш қарийб 2,5 марта кўпайтирилиши керак. Бунинг учун барча имкониятлардан ва янгича раҳбарликнинг ҳамма имтиёзларидан тўғри фойдаланиш лозим.

М. РАҲИМОВ,
И. АҲМЕДОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИДА

Чигит, маккажўхори ва оқжўхорини квадрат-уялаб экишга тайёргарлик кўриш тўғрисида

Янги, прогрессив агротехника усулларининг ва биринчи галда квадрат-уялаб экиш усулининг пахтачиликка кенг жорий этилганлиги пахта етиштиришни кўпайтириш ҳамда ғўзаларни парвариш қилишга сарф бўладиган меҳнатни камайтириш соҳасида кейинги йилларда республика колхоз ва совхозлари эришган талайгина муваффақиятларнинг энг муҳим асоси бўлди.

1957 йилда Ўзбекистонда квадрат-уялаб экиш усули янада кенг қўлланилди. Бу—йилнинг ноқулай иқлим шароитлари сабабли юз берган катта қийинчиликларни енгиб ўтишда, пахтадан юқори ҳосил олишда муҳим роль ўйнади.

Андижон областида 87 минг гектар ерда ғўзалар узунасига-кўндалангига парвариш қилиниб, вегетация даврида ўрта ҳисоб билан 3,2 марта кўндалангига культивация ўтказилди, ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 28,5 центнердан ҳосил олинди. Область пахтакорлари ўз социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажардилар. Социалистик мажбуриятларини ортиғи билан бажарган Сурхондарё, Қашқадарё областлари ва Қорақалпоғистон АССР пахтакорларининг эришган муваффақиятларига ҳам кўп жиҳатдан квадрат-уялаб пахта етиштириш усулининг кенг жорий этилганлиги ёрдам берди.

1957 йилнинг муҳим хусусияти шундан иборат бўлдики, кўпгина МТСлар, колхоз ва совхозлар квадрат-уялаб экилган майдоннинг ҳаммасида аниқ квадратлар ҳосил қилдилар. Тошлоқ районидаги 1-ва 2-, Москва, Чинобод районидаги 1-ва 2-, Денов районидаги 1-, Чироқчи районидаги 1-, Урганч МТСлари ва бошқа кўпгина машина-трактор станциялари режа сими тортиб чигит экилган майдонларнинг ҳаммасида ғўза қаторларини икки томонлама ишладилар.

1957 йил тажрибаси квадрат-уялаб пахта етиштириш усули асосан режа сими тортиб чигит экиладиган майдонларни бутун чоралар билан кенгайтириш ҳисобига ривожлантирилиши керак эканлигини яна бир карра ёркин кўрсатиб берди. Квадрат-уялаб чигит экиш юқори сифатли ўтказилса, уруғлик чигит анча миқдорда тежаб қолиниши билан бир қаторда чигит барвақт, текис ва соғлом униб чиқади, вегетациянинг дастлабки даврида ғўзаларнинг ривожланиши учун қаторлаб экиб, механизмлар билан қирқилган майдонлардагига нисбатан яхшироқ шарт-шароит юзага келади.

Квадрат-уялаб экиш усулини янада ривожлантириш 1958 йилда пахта, маккажўхори ва оқжўхори етиштиришни анча кўпайтиришнинг энг муҳим шартидир.

Республика МТСлари, колхоз ва совхозларини 1958 йилда чигит, маккажўхори ва оқжўхорини квадрат-уялаб экишга тайёрлаш юзасидан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ишлаб чиққан ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети маъқуллаган тадбирлар қуйида эълон қилинади.

* * *

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги квадрат-уялаб экишнинг турли усулларини кенг тажриба қилиб кўришга асосланиб, 1958 йилда режа сими тортиб чигит экиш асбоблари ёрдами билан олдиндан олинган иккита контроль чизиқ бўйича ўтказилиши керак, бу эса квадратларнинг аниқроқ чиқишини таъминлайди, деб белгилади. Айни вақтда режа симини диагональ томонга қаратиб ўз-ўзидан кўчиришнинг турли усулларини қўлланган ҳолда, квадрат-уялаб чигит экиш юзасидан ишлаб чиқариш тажрибалари колхоз ва совхозларда кенг кўламда давом эттирилиши керак.

Маккажўхори экадиган «СКГК-6» маркали махсус сеялкаларда квадрат-уялаб маккажўхори экишда режа сими диагональ томонга қарата ўз-ўзидан кўчирилиши ҳамда ҳар бир уяга белгиланган миқдорда уруғ (дон олиш мақсадида экилганда 3-4 та ва силос қилиш мақсадида экилганда 5-6 та уруғ) ташлаб кетилиши лозим. Маккажўхорини дон олиш мақсадида экқан вақтда қоида тариқасида 70х70 сантиметрли квадратлардан фойдаланиш зарур.

Қорақалпоғистон АССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, область қишлоқ хўжалик бошқармалари ва область совхозлар трестлари яқин кунларда ҳар бир МТС ва ҳар бир колхоз бўйича квадрат-уялаб чигит экиладиган майдонларни ҳамда схемаларни, шунингдек режа сими тортиб экадиган махсус сеялкаларда чигит, маккажўхори ва оқжўхори экиш юзасидан топшириқларни тасдиқлашлари керак. Схемаларни тасдиқлаган вақтда тупроқ-мелиорация шароитларини, участкаларнинг қиялигини ва қанча техника борлигини назарда тутиш зарур. Токи ана шу техникани қайта мослаштирмай туриб, ундан тўла фойдаланиш мумкин бўлсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги 60х60 сантиметрли схема ғўза парваришини кўпроқ механизациялаштиришни, техникадан яхшироқ фойдаланишни таъмин этишини, шунингдек фақат 60 сантиметрли қатор ораларида ишлатишга мўлжалланган мавжуд пахта териш, кўсак узиш машиналаридан ва ғўзапоя юладиган машиналарнинг кўпчилигидан фойдаланиш имкониятини беришини назарда тутиб, меҳнатга қобилиятли ҳар бир киши ҳисобига пахта майдони кўп тўғри келадиган колхоз ва совхозларда, бегона ўт кўп бўладиган далаларда ҳамда пахта етиштиришни комплекс механизациялаштириш амалга ошириладиган трактор-далачилик бригадаларида 60х60 сантиметрли схемани кенг жорий этишни тавсия қилди.

1958 йилда 60х60 сантиметрли схема асосида пахтачиликни комплекс механизациялаштириш кам деганда ҳар бир областда битта совхозда, ҳар бир совхозда битта-иккита бўлимда ва, қоида тариқасида, ҳар бир колхозда битта-иккита трактор-далачилик бригадасида амалга оширилмоғи керак. МТС ва совхозларнинг директорлари ҳамда бош агрономлари яқин кунларда колхозларнинг, совхоз бўлимларининг раҳбарлари ва агрономлари, далачилик бригадаларининг бошлиқлари билан биргаликда ҳар бир далачилик бригадаси бўйича экинларни квадрат-уялаб жойлаштириш схемаларини белгилаш ишларини туғаллашлари лозим. Ҳар бир бригадада фақат битта схемани жорий этиш, шу бригадага 1-2 та ёки бундан кўпроқ чопиқ тракторини улардан тўла фойдаланиш шарти билан бириктириб қўйиш керак. Шундай бўлсинки, ҳар бир тракторчи фақат ўзи бириктилган участкада экишни, узунасига ва кўндалангига ишлашни ўзи ўтказсин ва ҳосилни йиғиб-териб берсин.

Яқин кунлар ичида режа сими тортиб чигит, маккажўхори ва оқжўхори экиладиган участкаларни ажратиб чиқишни тамомлаш зарур. Ажратилган участкаларга тахтачаларга ёзилган махсус белгилар қўйиб чиқилиши керак.

Шудгор қилинган ерларда режа сими тортиб экин экилган вақтда квадратлар аниқроқ чиқишини назарда тутиб, квадрат-уялаб экишга ажратилган далаларнинг биринчи навбатда шудгор қилинишини таъминлаш лозим.

Квадрат-уялаб экиш учун ажратилган участкаларни яхлитлаштириш, текислаш ва улардаги тут дарахтларини кўчириб бошқа жойга ўтказиш ишлари дарҳол кучайтирилиб юборилиши бунинг учун МТС ва совхозлардаги мавжуд барча техникадан тўла фойдаланиши зарур. Ана шу участкаларда тут дарахтларини кўчириб ўтказиш кечи билан 15 февралда туғалланиши керак.

Далаларни текислаш, аниқ квадратлар ҳосил қилиш — ҳосилдорликни оширишнинг энг муҳим шартларидан биридир. Шунинг учун қиш ва эрта баҳор даврларида барча колхоз ва совхозларда бу ишни пухта ўтказишга алоҳида эътибор берилиши лозим. Текислаш ишларини ўтказиш юзасидан ҳар бир МТС, совхоз ва трактор бригадасига топшириқ бериб, бу топшириқларнинг бажарилиши устидан доимий контроллик ўрнатмоқ керак.

Режа сими тортиб экишга ажратилган участкаларга махсус асбоб ёрдами билан белги қўйиб чиқиш юзасидан декабрь ойида колхоз ва совхозларда бошлаб юборилган ишларни бутун чоралар билан кучайтириш ва квадрат-уялаб экиладиган бутун майдонда бу ишлар кечи билан февраль ойи охиригача батамом туғалланмоғи зарур.

КВАДРАТ-УЯЛАБ ЭКИЛАДИГАН МАЙДОНЛАР ВА СХЕМАЛАР ТЎҒРИСИДА

1958 йилда қияликлардан ташқари барча пахта майдонида ғўзалар қоида тариқасида квадрат-уялаб жойлаштирилиб, механизмлар билан икки томонлама парвариш қилиниши керак. 1091 минг гектар майдонда (колхозларда 846 минг ва совхозларда 245 минг гектар майдонда) ғўзалар квадрат-уялаб жойлаштирилиши, шу жумладан 552.5 минг гектар майдонда 50х50, 103 минг гектар майдонда 55х55, 362 минг гектар майдонда 60х60 ва 73,5 минг гектар майдонда 60х45 сантиметрли схемалар бўйича жойлаштирилиши керак. Ғўзаларни икки томонлама парвариш қилиш учун тракторлардан фойдаланиш имкони бўлмаган майда карталарда ва энсиз участкаларда кўндалангига от культиваторлари билан ишланиши лозим.

Ана шу топшириқнинг бажарилишини таъминлаш, шунингдек маккажўхори ва оқжўхорини квадрат-уялаб экиш ва икки томонлама парвариш қилиш усулини бутун чоралар билан жорий этиш — қишлоқ хўжалик органлари, МТС, совхоз, колхоз раҳбарлари ва мутахассисларининг 1958 йилда кўкламги экишга тайёргарлик кўриш ҳамда уни ўтказишдаги энг муҳим вазифасидир. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги колхоз ва совхозларда 689 минг гектар майдонда, шу жумладан Тошкент областида 110 минг, Фарғона областида 60 минг, Наманган областида 66 минг, Андижон областида 89 минг, Самарқанд областида 90 минг, Бухоро областида 62 минг, Қашқадарё областида 50 минг, Сурхондарё областида 60 минг, Хоразм областида 49 минг ва Қорақалпоғистон АССРда 53 минг гектар майдонда режа сими тортиб чигит экиш топшириғини тасдиқлади.

Шунингдек, 109,4 минг гектар майдонда режа сими тортиб маккажўхори ва оқжўхори экиш топшириғи ҳам тасдиқланди. Шундай усул билан Тошкент область колхоз ва совхозларида 21 минг гектар, Фарғона областида 13 минг гектар, Наманган областида 8,3 минг гектар, Андижон областида 8,8 минг гектар, Самарқанд областида 19 минг гектар, Бухоро областида 3,2 минг, Қашқадарё областида 13 минг, Сурхондарё областида 9 минг, Хоразм областида 5,1 минг ва Қорақалпоғистон АССРда 9 минг гектар ерга маккажўхори ва оқжўхори экилиши керак.

ҚАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ ЮЗАСИДАН

Кадрларни тўғри танлаш ва уларнинг ўқишини юқори савияда ўтказиш — квадрат-уялаб экишни муваффақиятли ўтказиш ҳамда аниқ квадратлар ҳосил этишнинг энг муҳим шартидир. Агрегат бошлиғи бўлган тракторчи, сеялкачи, контролёр, фиксаторчи, тортма лебедканинг созловчиси ва режа симини кўчирувчилардан иборат бўлган квадрат-уялаб экувчи ҳар бир агрегатнинг шахсий составини танлашни 10 январгача туғаллаш зарур. 108465 киши, шу жумладан 15495 тракторчи, шунча миқдорда сеялкачи, 77475 режа сими тортувчи ходим танланиши керак. Бу ходимларни танлашга жуда пухталик билан қараб, уларни биринчи галда илгари квадрат-уялаб экишда ишлаган ва тегишли тажриба тўплаган механизаторлар, колхозчилар ва совхоз ишчилари орасидан танлаб олиш зарур.

Январь ойининг биринчи ўн кунлигида область марказларида МТС ва совхозларнинг директорлари, бош агрономлари, бош инженерлари ва қишлоқ хўжалик машиналарига хизмат қиладиган инженерлари, совхоз бўлимларининг участка ва колонна механиклари, бошқарувчилари ва агрономлари билан уч-беш кунлик семинарлар ўтказиш лозим. 10 февралгача МТСлар ҳузурида колхоз раислари, правление аъзолари ва агрономлар, далачилик ва трактор бригадаларининг бошлиқлари билан, совхозлар ҳузурида эса совхоз ходимлари билан семинарлар ўтказилмоғи керак. Квадрат-уялаб экиш агрегатларининг шахсий состави 1 марттача МТС ва совхозлар ҳузуридаги ўн кунлик курсларда ўқитилиб, тайёрланиши лозим.

Ўқувчиларнинг аниқ квадрат ҳосил этиш, сеялка ва ўғитлагичларни тўғри созлаш соҳасида амалий иш ўрганишларига алоҳида эътибор берилмоғи керак. Ўқувчилар сеялкадан белгиланган миқдорда уруғ ташлаб кетишини яхши билиб оладиган бўлсинлар, токи ҳар бир уяга 8-10 та уруғ ташлаб кетиладиган бўлсин.

Механизаторлар билан колхозчиларни амалий ўргатиш учун квадрат-уялаб экиш усталарини жалб этиш ва уларнинг тажрибасини кенг пропаганда қилиш керак.

Шу нарса зарурки, агрозоотехника курсларининг ўқувчилари ҳам квадрат-уялаб экиш техникасини яхши ўзлаштириб олсинлар.

Курс тамом бўлгандан кейин тракторчилар, сеялкачилар, экиш агрегатининг бошқа бутун шахсий состави машина-трактор станцияси ёки совхоз директори раислигидаги комиссия олдида синовдан ўтказилади. Амалий имтиҳонни муваффақиятли топширган ҳар бир ходимга квадрат-уялаб экишда ишлаш ҳуқуқини берадиган ва белгиланган нусхадаги гувоҳнома берилади. Шундан кейин МТС ва совхоз бўйича чиқарилган буйруқ билан ҳар бир экиш агрегатининг бутун экиш даври учун шахсий состави тасдиқланади. Шу билан бирга колхозларнинг сеялкачилари МТСлардаги мавсумий ишчилар штатига ўтказилади.

Ҳар бир агрегатнинг шахсий состави аттестат олгандан кейин ўзи экиш ўтказадиган участкаларга бириктиб қўйилиши керак. Токи ана шу далаларни квадрат-уялаб экишга тахт қилишда амалий иштирок этиш имкониятига эга бўлсин.

Колхоз правлениеларига экиш агрегатларининг шахсий составини тайёрловчи курсларда ўқувчи колхозчиларга 1-1,5 тадан меҳнат куни ёзиш тавсия этилди. Совхозларнинг ишчилари ана шундай курсларда ўқиган вақтлари учун иккинчи разряд бўйича тариф ставкасига қараб ҳақ олишлари керак.

Қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари, МТС ва совхозларнинг директорлари квадрат-уялаб экиш агрегатларининг шахсий составини амалий ўқитиш учун участкаларни, тракторларни, сеялкаларни, зарур асбоб-ускуналарни яқин кунлар ичида тўла тахт қилиб қўймоқлари, ўқувчилар учун ётоқхоналарни яхшилаб жиҳозламоқлари, ётоқхоналарда иссиқ овқат, оммавий-маданий ишларни уюштирмоқлари керак.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги механизаторлар, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг аниқ квадратлар ҳосил этишдан бўлган моддий манфаатдорликларини оширадиган бир қанча тадбирларни белгилади.

Колхоз правлениеларига смена иш нормасини бажарганлик учун экиш агрегатларининг шахсий составига қуйидаги миқдорда меҳнат кунлари ҳисоблаб ёзиш тавсия этилди: Режа симининг контролёрига — 2,5, фиксоторчига — 2,25, режа симини кўчирувчига — 1,75, тортма лебедканинг созловчисига — 2 меҳнат куни. Совхозларда квадрат-уялаб экишда смена иш нормасини бажарганлик учун тракторчига 49 сўм, контролёрга тракторчига тўланган пулнинг 75 проценти, экипажнинг қолган аъзоларининг ҳар бирига 45 процент миқдорида ҳақ тўланади.

Экиш агрегатларининг тракторчилари, сеялкачилари ва бошқа ходимлари билан узил-кесил ҳисоб-китоб чигит тўла униб чиққандан кейин қилиниши керак. Агар экилган майдоннинг камида 90 процентида квадратлар аниқ чиқса, бутун шахсий составга яна 50 процент ошириб меҳнат кунлари ёзиш ва ҳақ тўлаш лозим. Кўндалангига ишлаш экилган майдоннинг 90 процентдан камроқ қисмида ўтказиладиган бўлса, аниқ квадратлар ҳосил этилмаган участкаларда ўтказилган экиш учун тракторчилар билан сеялкачиларга қаторлаб экишга белгиланган норма ва иш баҳолари бўйича ҳақ тўлаш, экиш агрегатининг бошқа ходимларига тўланадиган ҳақни эса 30-35 процент камайтириш керак.

ТЕХНИКАНИ ТАЙЁРЛАШ ЮЗАСИДАН

Область қишлоқ хўжалик органлари ҳар бир МТС ва совхознинг чигит, маккажўхори ва оқжўхори экиш ҳамда бу экинларни парвариш қилиш учун қанча чопиқ трактори, сеялка, культиватор, чанглагич-пуркагич машиналари талаб қилинишини экинларни жойлаштириш схемасини ҳисобга олган ҳолда аниқлаб чиқишлари ва техникани тайёрлаш юзасидан МТС ва совхозларга дарҳол топшириқлар белгилашлари керак. Шу билан бирга турли модификациядаги чопиқ тракторларини, сеялкалар ва культиваторларни, шунингдек чопиқ тракторлари билан сеялкаларни белгиланган қатор оралари ва схемаларга мослаштирувчи деталлар ва узелларни областдаги МТС ва совхозлар ўртасида қайтадан тақсимлаб чиқиш зарур.

МТС ва совхозларнинг директорлари зарур бўлган барча техникани ҳар бир трактор бригадасига ва совхоз бўлимига олдиндан бириктиб қўймоқлари керак.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари, МТС ва совхозларнинг директорлари ҳамда бош инженерлари зиммасига тракторларни ва қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш, тайёрлаш суръатларини кескин кучайтириш ҳамда ремонт ишларининг сифатини ошириш юзасидан зарур бўлган барча тадбирларни кўриш мажбуриятини юклади.

Ремонт қилинган ва тайёрланган ҳар бир трактор тегишли тирков ва осма машиналари билан биргаликда МТС ёки совхоз директори раислигидаги давлат комиссиясининг акти билан синчиклаб текшириб қабул қилинмоғи керак.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги белгиладики, экишга ва қатор ораларини ишлашга барча техникани тайёрлаш кечи билан 1 мартгача юқори сифатли қилиб батамом туғалланиши керак. Бу вазифани муваффақиятли бажармоқ учун ҳар бир МТСда, ҳар бир совхозда устахоналар ва механизаторларнинг, бутун коллективнинг икки сменада зўр бериб ишлашини уюштириш, уларга зарур ишлаб чиқариш, маданий-маиший шароитлар яратиб бериш, умумий овқатланишини яхши йўлга қўйиш лозим.

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги квадрат-уялаб экиш билан бир вақтнинг ўзида ўғит солиб кетиш ҳосилдорликни оширишни таъминловчи янги прогрессив агротехника усули эканлигини назарда тутиб, қишлоқ хўжалик органларига, МТС ва совхозларнинг директорларига колхоз ва совхозларда экиш билан бир вақтнинг ўзида солиш учун зарур миқдорда суперфосфат ва органик ўғитлар тайёрлаб қўйиш, экиш билан бир вақтнинг ўзида ўғитни тўғри солиш техникасини шахсан ўрганиб олиб, бу ишга МТС, совхоз ва колхозлардаги барча мутахассисларни, тракторчилар ва сеялкачиларни ҳам ўргатиш мажбуриятини юклади. Министрлик белгиладики, ДТ-24-3 тракторига тиркаб, «СКГХ-6А» ва «СКГХ-4-6» маркали сеялкаларда чигит экиш айни вақтнинг ўзида ўғит солиб кетиш билан ўтказилмоғи зарур.

Республика қишлоқ хўжалик органлари, МТС ва совхозларининг ходимлари 1958 йилда юқори ҳосил олишнинг жуда муҳим асоси бўлган чигит, маккажўхори ва оқжўхорини квадрат-уялаб экиш усулини янада ривожлантирмоқ учун бутун куч ва ғайратларини сарфламоқлари керак.

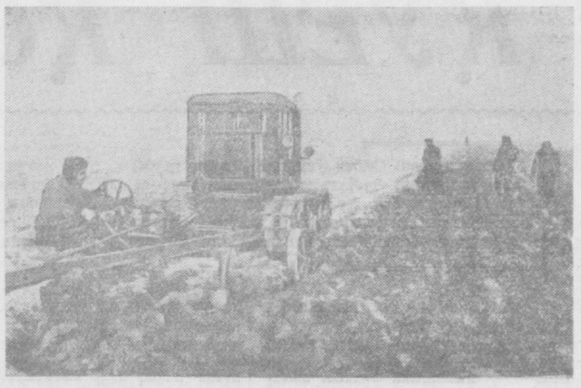

Пискент районидаги Ворошилов номли колхоз пахтакорлари мўл ҳосил учун пухта замин тайёрламоқдалар, шудгорлаш кундан-кунга кучайтирилмоқда. Бу соҳада механизаторлар астойдил меҳнат қилиб, яхши натижаларга эришаётирлар, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлаётирлар. Айниқса, моҳир тракторчи ўртоқ А. Эшматов қўлга киритаётган муваффақият мақтовга сазовордир. У ҳар куни 8 гектардан ерни сифатли хайдаб, ўзаро социалистик мусобақада олдинда бормоқда. **Суратда:** ўртоқ **А. Эшматов** ўз трактори билан шудгор қилаётир. **В. Салов** фотоси.

Пахтакорлар механизаторлардан миннатдор

Гулистон районидаги «Красная заря» колхозининг аъзолари етиштирилган мўл ҳосилнинг сўнгги граммигача сира нобуд қилмай йиғиб-териб олиб, давлатга топшириб бўлдилар. 950 гектар ернинг ҳар гектаридан олинган ҳосил 30 центнерданга етди.

Эндиги энг муҳим вазифа — қишки тадбирларни ўз вақтида тўла амалга оширишдан иборат эканлигини тушунган, бу йилги мўл ҳосил учун пухта замин яратиш учун астойдил бел боғлаган пахтакорлар механизаторлар билан мустаҳкам ҳамкорликда дала ишларини ҳар тарафлама кучайтириб юбордилар.

Ерларни ғўзапоялардан тозалаш, суперфосфат билан озиқлантириш, шудгорлаш ишлари бир-бири билан боғлаб олиб борилмоқда.

Бу соҳада, айниқса, ўтган йили 81 гектар ернинг ҳар гектаридан 48 центнердан ҳосил олишга эришган ўртоқ Бўрибек Ўсканов бошлиқ бригада аъзолари яхши натижаларга эришмоқдалар.

Механизаторлар ишни икки сменада ташкил қилганлар. Ҳар бир тракторчи ўзаро социалистик мусобақа асосида кунига 8-10 гектардан ерни 30-35 сантиметр чуқурликда сифатли шудгор қилмоқда.

Ҳозиргача колхознинг 600 гектарга яқин пахта майдони ҳайдалди. Бунда Х. Анорқулов, Ғ. Ёрматов, С. Давронов, Ш. Аҳметов каби моҳир механизаторларнинг хизматлари катта. **Э. ХУДОЙҚУЛОВ.**

Азамат тракторчилар

Истат опа Хўжаева Чиноз районидаги Сталин номли колхознинг илғор бригада бошлиқларидан ҳисобланади. У ҳар йилгидек ўтган йили ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштириш ишига яхши раҳбарлик қилди. Бригада 40 гектар ернинг ҳар гектаридан 29 ўрнига давлатга 31 центнердан пахта топширди.

— Мана шундай ютуққа эришишимизда, — дейди Истат опа, — шудгорлашнинг ўз вақтида сифатли ўтказганлигимиз катта фойда берди, нега деганда, кузда шудгор қилиб қўйган ерларимиз қор остида намга тўйиб, семириб ётди, бу эса пахтадан юқори ҳосил олишимизнинг гаровидан бири бўлди.

Истат опа бригадасининг аъзолари ўтган йилги тажрибаларига суяниб, бу йилги мўл ҳосил учун пухта замин тайёрлаш ишини эрта бошлаб юбордилар. Ерлар ғўзапоядан тозаланиб, пешма-пеш шудгор қилина бошланди. Ўртоқ А. Султонов бошлиқ 6-трактор бригадаси аъзолари бу соҳада ҳормай-толмай меҳнат қилдилар, тракторчиларнинг ҳар бири кунига 10-12 гектардан ерни 30-35 сантиметр чуқурликда шудгор қилишга эришдилар.

Ҳозир Истат опа бригадасининг ерлари тўла шудгор қилиб бўлинди. Султонов бошлиқ трактор бригадасининг азамат механизаторлари шу кунларда қўшни бригада ерларида шудгорлашни қизғин давом эттираётирлар.

С. АЛИЕВ.

Бу йилги мўл ҳосил учун

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг 1958 йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаш, шудгорлашни кучайтириш тўғрисидаги қароридан илҳомланган бригадамиз механизаторлари ғўзапояларни юлиш, пол олиш мақсадида 7 та «универсал»ни сифатли ремонт қилиб қизғин иш бошлаб юборган эдилар. Ҳозир ремонтдан чиқарилган бу машиналардан унумли фойдаланилмоқда. 2 та ДТ-54, 4 та ДТ-24 тракторлари икки сменада ишлатилиб ерлар сифатли шудгор қилинмоқда.

Кузги шудгор пахтадан юқори ҳосил етиштиришда энг яхши омилдир. Буни ҳар йили ҳам трактор бригадамиз аъзолари, деҳқонларимиз ўз тажрибаларида синаб келмоқдалар. Биз хизмат қилаётган «Правда» колхозида ўтган йили кузги шудгор барвақт туғалланган ва тупроқнинг ўзида узоқ вақт нам сақлаш таъминланган эди. Кўкламда дол қолмадик. Чигит экиш белгиланган агротехника муддатларида сифатли ўтказилди ва чигитни ернинг ўз намида бир текис ундириб олишга эришдик. Натижада биз билан мустаҳкам ҳамкорликда ҳалол меҳнат қилган колхоз аъзолари мўл ҳосил етиштиришга эришиб, районда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари ошириб бажардилар.

Трактор бригадамиз аъзолари бу йил 400 гектарга яқин ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштириш мақсадида ҳозирнинг ўзидаёқ зиммаларига юксак мажбурият олдилар. Улар ана шу мақсад билан дала ишларини кучайтириб юбордилар. Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти тракторчи ва универсалчиларимизнинг ҳар тарафлама унумли меҳнат қилишлари учун қулай иш шароитлари яратиб берди. Ишнинг кўзини биладиган деҳқонлардан плугаторлар ажратиб берилди. Икки марта иссиқ овқат ташкил қилинди. Ёнилғи ўз вақтида етказиб берилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси шудгорлашни тез ва сифатли тамомлашимизга ёрдам бермоқда.

М. Эралов, А. Афоқин ўртоқлар ўз нормаларини ошириб бажармоқдалар. Колхоз раҳбарлари 30-35 сантиметр чуқурликда шудгор қилаётган бу механизаторлардан миннатдор бўлмоқдалар.

Бригадамиз аъзолари шу кунгача пахта майдонларининг деярли 100 процент хайдаб бўлдилар. Эндиги бизнинг вазифамиз агрегатларимизни техника кўригидан ўтказиб кўклам экиш кампаниясига тахт қилиб қўйишдан иборат. Биз бунинг уддасидан чиқамиз. Пахтакорлар билан доимо ҳамкорликда ишлаб, мўл ҳосил етиштириш ишига муносиб ҳисса қўшамиз.

Қ. СОДИҚОВ,

Сирдарё районидаги 2-МТСнинг бригада механиги.

Қишки тадбирлар ўз вақтида ўтказилмоқда

Мирзачўл районидаги «Ленинизм» колхози аъзолари 1957 йилда 650 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 21,2 центнердан ҳосил олиб, ўз социалистик мажбуриятларини ошириб бажардилар. Коммунистлардан Нирим Жабоқов, Абдулла Ўролов ўртоқлар бошлиқ бригадалар гектаридан 22 ўрнига 28 центнердан «оқ олтин» йиғиб, шўрхок ва мелиоратив ҳолати ёмон бўлган ерларда ҳам юқори ҳосил олиш мумкин эканлигини кўрсатдилар.

Аммо колхозда 16-20 центнер орасида ҳосил олган бригадалар ҳам бор. Колхоз пахтакорлари бу хил шароитда мўл ҳосил учун кураш йил бошидан бошланиши зарур эканини англаб олдилар. Ҳозиргача 480 гектарга яқин майдон сифатли шудгор қилинди. Кенг майдонларда шўр ювиш ва запас суғориш ишлари бошлаб юборилди, далаға маҳаллий ўғит чиқариш, давлат складидан минерал ўғитларни ташиб олишга киришилди.

Колхоз пахтакорлари ер юзаси сал юмшаши биланоқ дарҳол ариқ-зовурларни тозалашга киришиш учун барча тадбирларни кўрмоқда.

Шунингдек, райондаги «Коммуна» колхозида ҳам қишки тадбирлар ғоят уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Колхоз аъзолари пахтадан қанчалик юқори ҳосил олинса, ҳаёт шунчалик тўқ ва фаровон бўлишини чуқур англаган ҳолда фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бу колхозда ўзларининг ДТ-54 трактори билан ҳар куни 12-13 гектар ерни сифатли шудгор қилаётган И. Наврўзов, Х. Асронқулов, Э. Худойберганов каби илғор механизаторларнинг иши мақтовга лойиқдир. Бу азамат механизаторларнинг ҳар бири ҳозиргача 250-290 гектардан ошириб пахта майдонларини шудгор қилиб бердилар.

Б. СОИБНАЗАРОВ,
О. ОТАЖОНОВ.

Коммунист бошлиқ бўлган бўлимда

Коммунист Қосимжон Холмирзаев Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхозида 4 йилдан буён бўлим бошлиғи бўлиб ишлайди. Бу бўлим ишчилари ҳар йили ҳам ўз аҳдларининг уддасидан чиқиб, совхозда биринчилар қатори планни бажаришга муваффақ бўлиб келмоқдалар.

Ўтган йил бўлимда 630 гектар ерга чигит экилди, ғўза парвариши соҳасидаги ишлар бир-бирига боғлаб олиб борилиб, мўл ҳосил етиштирилди. Ишчилар гектаридан 28,5 центнердан пахта топширамиз деб берган ваъдаларини амалда бажариш учун йиғим-терим ишларини ғоят уюшқоқлик билан ўтказдилар, пахта нобудгарчилигига сира ҳам йўл қўйилмади.

Ишчилар ва механизаторларнинг астойдил қилган меҳнатлари яхши натижалар берди. Бўлим ишчилари ҳар гектар ердан 28.5 центнердан пахта топшириб давлат планини 100,35 процентга етказиб бажардилар.

Я. ҲАСАНОВ.

Чорва молларининг наслини яхшилаш муваффақиятларимиз гаровидир

Партиямиз аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштиришда яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш вазифасини қўйди. Бизнинг бўлим ишчилари чорвачиликни ривожлантириш, хўжаликнинг бу тармоғини катта фойда келтирадиган соҳага айлантириш, маҳсулот таннархини камайтириш, чорва молларининг наслини яхшилаш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Ўтган йил биз фидокорона меҳнат қилиб, гўшт тайёрлаш планини 119,1, сут тайёрлаш планини 162,8, тухум тайёрлаш планини 133,3 ва жун тайёрлаш планини 125,3 процент бажардик. Айрим сут соғувчиларимиз, отбоқар, чўчқабоқарларимиз бизнинг шароитимизда яхши натижаларга эришдилар. Жумладан, сут соғувчи Норой Абдувоҳидова ўз боқимидаги 15 та жайдари сигирнинг ҳар биридан пландаги 850 литр ўрнига ҳозиргача 1300 литрдан сут соғиб олди. Отбоқар Бойзоқ Муҳамедов 25 биядан 26 қулун олди. Чўчқабоқар Ўрозали Раҳимов 5 та она чўчқадан 79 та бола олди.

Бўлим ишчилари чорва қишловига ҳам анча дуруст тайёрлик кўрдилар. Шу кунларда 4 арава, 2 та трактор билан чўлдан чорва моллари қишлайдиган жойга сомон, янтоқ, пичан ташиб келтирмоқдамиз.

Лекин шуни эътироф этиш кераки, бўлимдаги чорвачиликнинг айни пайтдаги аҳволи ҳозирги талаблар даражасида эмас. Айниқса чорва молларнинг насли яхшиланмаган. Мавжуд қўйлар, сигирлар кам маҳсул бермоқда. Қўйлардан олинадиган гўшт, жун, сигирлардан соғилаётган сут миқдори жуда оз. Гарчанд план бажарилаётган бўлса ҳам, ҳали ҳар бир қўйдан қирқиб олинадиган жун 2 килограммга, ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сут ўрта ҳисобда 1000 килограммга етмаган. Бунга асосий сабаб, чорвамиздаги молларнинг насли ҳалигача яхшиланмаганлигидир. Кўп сигирларимиз, қўйларимиз жайдари.

Кейинги йилларда молларнинг наслини яхшилаш иши билан астойдил шуғуллана бошладик. Жумладан, 1956 йилда 12 бош меренос қўчқор келтирилган эди. Шундан ҳозиргача 105 та қўзи олдик. Ўтган йил жайдари қўйлардан 1,5 килограммдан жун қирқиб олингани ҳолда, меренос қўчқорларнинг ҳар биридан 5-6, уларнинг қўзиларидан 1,5-2 килограммгача майин жун қирқиб олинди. Меренос қўчқорларнинг тирик вазни ҳатто 100 килограммдан ҳам ошади. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, бу зотли қўйлар кўп ва сифатли жун, жайдари қўйларга нисбатан кўпроқ гўшт беради. Етиштирилган маҳсулотнинг таннархини арзонлаштиради, чорвачиликни кўп фойда келтирадиган қилади. Шунинг учун биз ўтган йил бўлимдаги 1038 бош совлиқнинг ҳаммасини меренос зотли қўчқорларга қочирдик. Бу, ҳеч шубҳасиз яхши натижа беради.

Бўлимимизда чўчқачилик яна кенгайтирилди. Илгари бизда 125 та чўчқа бор эди, ҳозир бошқа бўлимлардан яна 123 бош чўчқа олдик. Чўчқахоналарни ўз вақтида қайта ремонт қилдик, бу ерда ҳам ишни тартибга келтирдик.

Сигирларимизнинг зотини яхшилаш учун ҳам бирмунча ишлар қилинди. Ҳозиргача яхши зотли моллардан 30 та ғунажин олдик. Булар яхшилаб парвариш қилинаётир.

Бу тадбирлар бўлимимизда чорва моллари зотини яхшилашга, унинг маҳсулдорлигини оширишга, чорвани сердаромад хўжаликка айлантиришга ҳеч шубҳасиз катта ёрдам беради.

Р. МАВЛОНОВ,

«Ховос» совхози 3-бўлимининг бошқарувчиси.

ҚУЁШ ҚОРАЙМАС

ОЙБЕК

Отоқли адиб Ойбек ўзининг «Қуёш қораймас» романини ёзиб тамомлади. Романда совет халқларининг, шу жумладан ўзбек халқининг Улуғ Ватан уруши йилларида гитлерчи-фашист босқинчиларга қарши олиб борган қаҳрамонона кураши акс эттирилган. Бу асар ёзувчининг 1958 йилда Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадасига муносиб совғасидир.

Биз қуйида шу романдан парча босдик.

«Қари келса ошга, йигит келса ишга» дегандек, Камол Ўринбоев юкли машинадан сакраб тушди-ю, ўт ичига кирди. Кузатиш пунктида бўлган майорга боргунча, ўзини бир неча марта таппа қорга ташлаб, артиллерия оташидан сақланишга тўғри келди унга. Ўрмон ёқасида, жилла баланд бўлмаган тепадаги кузатиш пунктида бир неча кичик командирлар билан турган майор ўт сусайгандан сўнг югуриб тушди. Камол ўзини бутун қоидага мувофиқ тамсил қилди. Юмалоқ, бақувват, кенг елкали, калладор майорнинг кўзлари, ёввойи мушукнинг кўзларидай, ўсал, кўмкўк олов чақнатарди. Камол унга ёқмаганлигини сезди. Майорнинг арпа бўйи дағал соқол билан қопланган, кирроқ кўринган юзидан кинояли қийшиқ табассум бироз учди. Жуда ёш, хом ва бўшанг, деб ўйларди гўё, Камол, майорнинг диққатини жалб этиш мақсадида, ўз вазиятини ўзгартиришга тиришмади. Аксинча, ўнг елкасини сал тушириб, яна ҳам беғамроқ кўринишга интилди. Майор туфангча шаклли зажигалкасини ёқиб, папиросини асабий сўра бошлади-да, ерга қараб дўриллади: «Обстановка... ҳим. Шундайки, ҳамма оғирлик артиллерияга тушган...» Камол деди: «Шундай бўлиши ҳам табиий. У ахир — худо!»

Команда пунктида, тутун ҳалқалари орқали майор йўғон қаламини қўлда енгил ўйнатиб, шароитни бирпасда кўрсатиб ўтди, ҳам вазифаларни тушунтирди. Ҳаш-паш дегунча, бурчакда кўзларини милтиратиб, бўғиқ товуш билан айни сўзларни такрорлаб қичқирган телефончини тупроқ босиб қолди—юқорида мина ёрилган эди. Ёш,лекин жуда новча йигит сўкиниб, елкасини силкиб, қоқинди-да, яна аппаратга қичқира бошлади. Майор тўзондан йўталиб, пишқириб, гап тамом, дегандек, столга қалам учи билан нуқта қўйди. Кейин қандайдир оғаларча бевоситалик ҳисси билан деди: «Хўш, жўна энди, фрицга бир музика чалиб бер, ажал музикаси!»

Икки тўпни олдинга суриб, яққол наводка билан немис танклари, пиёдалари, машиналарини уриб беришга тўғри келди. Тор участкада ёриб ўтиб, муҳим йўлга сакрамоққа жинничасига интилган душманни ҳар қандай йўл билан, нима бўлмасин, тўсиш ва улоқтириб ташлаш керак эди. Камол Ўринбоев тезда ўз ролига кирди, ўз жанговар руҳини, кайфиятини топди. Шундай чоғларда у, бир ўлим бор, йигитнинг шохи синмасин, дерди ва акаси чавандознинг сўзларини хотирларди: «Улоққа босиб бормасанг, босилиб кетасан». Командир портлашлар, ўқ дўллари, дуд ва ис орасида тўпдан тўпга ўтар, расчётни-жангчиларни руҳлантирар, тезликка, ўчакишга, фидокорликка ундарди.

Танишишга, синашга ҳали улгурмаган шоввозларнинг қоп-қора ис босган юзларидан қайси халқнинг ўғли эканликларини фаҳмлар ва гоҳ-гоҳ қичқирарди: «Туркман, сўл ёқдагиларни ур, Ашқабод учун, яна, яна!» Ёки: «Армани, бўш келма, пешонасини мўлжалла. О, соз!»

Немислар ўсолланиб, сурбетлик, тихирлик билан босиб кетишга ҳамон интилардилар. Қопқора кўмир терга ботган, ҳансираган жангчилар, командирлар яраларидан оққан қонларга парво қилмасдан, темирни қизиғида бос, дегандай, шиддат билан, жиддий, чаққон, мардона ишлардилар. Ҳалок бўлганларни дўстлар аста кўтариб, биронта туқурга ётқизишар, уларнинг ишларини ҳам ўз зиммаларига олар эдилар. Далада ўликлар, синиқ темирлар ва куюнди ҳиди қолдириб, душман ўзини орқага отди...

Шу кун чакалак ёқасида давомли, шиддатли, ўчакишган артиллерия дуэлида, замбараклар теваракда дарахтларни қийратган, темирни ғажиган, ерни қўпорган. Дуэлда Камол ўтни мардона ва гўзал бошқарди, ақли, иродаси билан душманни бениҳоят яксон қилди. Шундан кейин янги ва ёш командирга бутун батареянинг ихлоси ортди. Олдинги кузатиш пунктидан қайтиб, қўлларини, юзини қотган, ғарчиллама қор билан ўбдон ишқалади-да, пешонадор, чорпахил, қўнғир сочли, юзи тўла, кўса, кўзларининг боқиши мулойим ва самимий Терешченко — ўз ёрдамчиси билан шох-шабба устида овқатланишга ўтирди. Нариёқда махоркани бурқситиб дам олаётган икки ўтсув кечкан жангчи-снаряд етказувчи ва ўқловчи-гап орасида, — командир тўғрисида бўлса керак — қистириб ўтишди: «Чакки эмас, ўтга чидами бор экан». Терешченко жилмайиб Камолга кўз қисиб қўйди. Камол, ҳеч нарса эшитмагандек, ёки унга алоқасиз гапдек, эътибор бермаган бўлди, лекин ичида, албатта, қувонди у. Қаердандир унинг қаршисида жангчи пайдо бўлиб қолди — бўйи теракдай, ориқ, шинели тиззадан, этсиз юзи кўкарган, катта ёшли киши: «Ўзбекмисиз, ука?» — сўради у кўзларини жовдиратиб.

— Ҳа. — Жавоб берди Камол бепарво.

— Ассалом! — қўлини ихлос билан узатди. — Бормисиз, элат. Ўзим ҳам узоқдан дедим: ўзбек боласи! Кўзимга жуда иссиқ кўриндингиз... — қўлларини кўксига қўйиб, таъзим билан турди у.

— Қаердасиз? Ким қошидасиз?— деди Камол нохуш овоз билан. — Ҳар қачон ўзингизни аскарча тутинг. Нима юмушдасиз?

— Сартарош, ўртоқ командир. — Жавоб берди у тик қотиб, кўзларини бир нуқтага тикиб.

Камол бурилиб илжайиб қўйди-да, ҳол-аҳволини айтиб беришини сўради.

— Илгари атлас тўқирдим, ука, а ўртоқ командир, — деб бошлади у — камина наманганлик. Ўзингиз биласиз, хонатласки, офтобда ўн хил олов бўлиб ёнади-ю, кўзни олади. Ҳунарлар орасида бу — энг мушкул, энг бир диққат... кейин, диққинафас бўлиб қолдим-да, колхозга гулчи бўлдим. Гулни яхши кўраман, болаликдан... Колхоз боғида бир гулзор ясадимки, таърифини шоирлар қилса мумкин... Минг ранг, минг ҳид.. Кеча-кундуз булбуллар маст сайрайди. Уруш бошланди. Сартарош бўлдик. Уруш ели бу ерларга учирди мени.

— Бундақа ҳам ҳунарингиз борми? Қани, марҳамат. — Кулиб овқатга таклиф қилди ва қизиқиб, элатини гапга солишга тиришди.

— Бу — ота касби, — жавоб берди у. — Ёшлигимда кўзим пишиб қолганди. Тирик одамга қирқ ҳунар оз, ука, йўқ-е, ўртоқ командир.

«Аҳамияти йўқ, бемалол гапираверинг», дегандай Камол кўзларини қисиб, боши билан ундаб қўйди ва ўтиришга таклиф қилди.

— Биронта чолдеворга ўт тушса, ўзингизга маълум, бизнинг ёқларда ўчириш учун бутун маҳалла челак кўтариб югуради.—Узун оёқларини букиб аста чўққайиб, деди у. — Беор, тўнғиз қўпқур ёв шундай азим мамлакатнинг кулини кўкка совурмоқчи. Бинобарин, бутун халқ, ёшу- қари фидойи бўлиб қўзғалиши керак.

— Жуда тўғри айтасиз, — деди Камол, — ҳар ким ўз ҳол-қудратига яраша иш кўрсатиши керак.

— Баракалла! — деди сартарош. — Мана мен устара ўйнатамен, а сиз гумбурлатиб тўп отасиз. Бир кун Сулаймон пайғамбарга оламдаги жамийки жонворлар, — арслондан то чивингача совға келтирибди. Албатта, филнинг совғаси бошқа, пашшаники бошқа. Шунда бир чўлоқ чумоли чегиртканинг оёғини совға қилиб келтирибди.

— Сўзни қияр экансиз, хўш яна? — кула-кула деди Камол, овқатни ҳам унутиб.

Сартарош ағдарилган берёзадан бир чўпни синдириб олиб, қорга аста-аста қандайдир шакллар чизиб, ўйлади ва махорканинг ҳалқа тутунларига хаёлчан боқиб ўтирган Терешченкодан тамаки сўраб олди. Нос йўқлиги, у берадиган кайфнинг ўзгачалиги тўғрисида гапира-гапира «козья ножка»ни заргар диққати билан ўхшатиб ўради.

— Бир арзим бор сизга, — тутунни қўли билан ҳайдаб, ўкчиб деди сартарош. — Ҳунарнинг ёмони йўқ. Филдай азамат рус йигитлари келади, юзлари кирпитикандай; устарани шир-шир қўйиб, кейин атрни ёмғурдай уриб берсам, худди ҳаммомдан чиққан қизнинг юзидай очилиб , яшнаб кетади. Ўзим ҳам хурсанд бўлиб қоламан. Бу ҳунарда мен бехабар анча мушкул пардоз-андоз томонлари бор экан. Айниқса, командирлар нозик халқ: поправка, подполька, подбокс, полубокс, ежик ҳоказо дейди. Яна нима бало исмлари бор — тилим ҳам келишмайди. Менинг бир мусулмон қишлоқ сартарошича ўқувим бор эди: пўст думбани тозалагандай, бошини қириш, қайчи билан соқолни чимтиш, шариатга мувофиқ мўйлабнинг арайишини олиш... Бир баркамол рус уста билан уч кун бирга бўлдим — жамийки сирни ўрганиб олдим. Энди генерал келсин, ишимдан рози бўлиши аниқ! Бироқ, бунга кўнглим ҳеч тўлмайди. Сизга бир арзим бор...

— Хўш, эшитайлик, — жиддий қулоқ солди Камол.

— Сартарошликни ташласам? — деди уста. — Негаки, мен ҳали бундан зўрроқ ишга қодирман. Мен чўлоқ чумоли эмас. Сиз ҳайрон бўлманг, эзманинг бўш-бўғоқ гапи эмас бу. Мен шунқордай йигитларнинг отасиман: катта ўғлим осмонда лётчик. Энг баобрў генераллардан биттасининг хизматида эмиш. Кичигим — сиз сиёқли қадди-қомати келишган бола — танк ҳайдайди. Булар бари совет замонининг мевалари. Илгари бизга ўхшаш камбағал ерда ҳам бош кўтариб юролмасди. Совет ерга хўжайин қилди, жўжаларимизни бургут қилиб осмонга ҳам кўтарди. — Сартарош қор баррасига ўралган ўрмон устида, гўё ўғлини қидиргандек, совуқ, ложувард осмонга меҳр билан, юрак билан бир зум кўзларини тикиб, давом этди. — Совет олдида бурчимиз беҳад, ука. Ҳаммасини тушунасиз, кимга ваиз қилаяпман! Энди мақсадга келайлик: катталар билан гаплашсангиз-да, мени бошқа бир юмишга ўтказсангиз.

— Қандай юмуш? — сўради Камол планшетидан ниманидир қидириб.

— Йигитбоп юмуш-да.

— Масалан? — сабрсизланиб сўради Камол.

— Масалан, отлиқ аскар. Шу дуруст. Бўпти, бир от, бир қамчи, — ёвни бос! — деди уста руҳланиб, қизғинлик билан.

— Оҳу, иш катта-ку. — Ҳазилга айлантиришга уриниб деди Камол.

— От — кишининг қаноти. Пиёда қўшинда қийналиб қолсам керак. Ҳозир пиёдалар оёқ билан эмас, кўпроқ кўкрак билан судралади-ку.

Камол жанговар руҳли бу қари элатга ҳозирча ўз ишини астойдил давом эттиришини кенгаш бериб, яхши отлиқ аскар бўлиш учун узоқ вақт машқ ва таълим зарурлигини уқтирди.

— Ҳали суягим жуда бақувват,— деди уста ориқ, суякдор елкаларига бир зум разм солиб. — От миниш ўзбекка мушкул эмас. Боболаримиз от оёғи остида ёнғоқ ўйнаб катта бўлган. Улоқчи бўлмасам ҳам, улоқ жангини роса енгганман.

— Тўғри, — деди Камол кулиб. — Новчароқ отга минсангиз, бошингиз ўрмондан бир газ ошади. Лекин фронтда иш кўрсатиш учун, албатта от ўйнатиш ёки танк ҳайдаш шарт эмас. О, ҳали сизга балки тўғри келмагандир, шундай пайтлар бўладики, генералдан то ошпаз, сартарошгача бари қўлига қурол олиб, душманга, ўлимга ўзини тикка отади. Ёдимда бор, урушнинг илк ҳафталари эди. Тун, кун қийғос жанг. Аҳвол танг вақтда ошпаз Мухин, биз уни дядя Мух дердик — пулемётга ўтириб, немисларнинг бир батальон солдатини ерга михдек қадаб қўйган.

Уста мўйлабини чимтиб, ҳайрон тинглади. Камол, яна суруштириб кўрай, балки биронта отлиқ қисмга сизни тиркаб қўйишар, деди. Уста тиззасига суяниб ўрнидан турди. Камолни дуо қилгандай, ингичка иягидан жўхори тукидай осилган сийрак, оқ аралаш қўнғир соқолини силаб қўйди-да, ўзбекчасига бошларини қайта-қайта силкиб, сал энгашиб тез-тез одим ташлаб, жўнади. Камол шилдираган, кусирлаган, қандайдир ёқимли, нозик ҳид таратган тар шох-шабба устида ағдарилиб, элатининг орқасидан узоқ қараб қолди ва кейин бошини ўгириб, Терешченкога гапнинг хулосасини айтиб берди. У бошини салмоқдор қимирлатиб, илжайиб деди: «Азамат, асил одам. Нима бўбди, немисдан битта отни қўлга тушириб, миндирамиз қўямиз уни».

Батареяда тинчлик ва ором йўқ эди.

Камолнинг бургутлари, ҳамма совет тўпчилари сингари, ҳар ерда, ҳар қачон душманни олов бўрони билан қаршилаб, ажойиб, мўжизадор жонбозлик кўрсатардилар. Улар душманни омонсиз урардилар. Душман ҳам уларни оз урмас эди. Лекин тўпларининг темир хартумларини пачоқлаган снарядларнинг портлашлари уларнинг иродаларини синдиришдан ожиз эди. Кези келганда азаматлар милтиқ билан, граната билан, темир парчалари билан душман устига отилар, тўздирар эдилар.

Камол бир оқшом артиллеристлардан ҳар ишга чевар, индамас Трофимов ясаб берган ғалати лампача нурида хат ёзишга киришди. У, қизларга умрида хат ёзмаган эди. Боягина унда бир китобга етадиган фикрлар, ҳислар бор каби эди. Айниқса, хатни бошлаш учун, ўзича, сиҳрли, ёрқин сўзлар топиб қўйган эди, ҳозир бўлса буларнинг кўпи хираланиб, йўқолди кетди. Баъзилари эса бемаъни ва келишмагандек туюлди. «Салимахон!» — ёзди-да, болаларча қалам учини тишлаб, хўллаб ўйлади. Салима туйғун кўзларининг қопқора боломларини ноз билан ўйнатиб, гап тингларкан, чиройли бошини, одатича, худди ўсма қўяётган қиздек сал мойил қилиб, кўз олдида пайдо бўлди. Камол папирос чекди. Соатига қаради, майорга учрашиш вақти яқин. Қаламни яна олиб, тез-тез ёза бошлади: «Салимахон! Кечирасиз, шунча кечикиб ёзаётирман. Жангга кирганимга олти кун бўпти. Мен келдим-у, бир неча соат бурун ҳалок бўлган капитаннинг ўрнини олдим. Унинг ботирона ишлари тўғрисида жангчилар жуда қизиқ ҳикоялар айтиб беришди. Шундан буён ўт ичидаман. Менинг дўстларим жангда темирдан чидамли, яшиндай ёвуз, лекин ўзаро аҳил ва меҳрибон бир оила. Салимахон, сизнинг сўзларингиз юрагимда, уларни оқлашга қасд қилганман. Йигит сўзидан, арслон изидан қайтмас — боболаримизнинг бу ҳикматли гапига ишонингиз. Сизнинг кичкина уйингизда кечирилган қисқа вақтнинг бир секундини яна кечирсам кошкийди. Ҳамма вақт ёнимдасиз. Мен учун ҳам бир снаряд от, деб турасиз. Ёв бошига ағдарилган ўтда сизнинг ҳиссангиз оз эмас. Сиз чўнтагимга солган майизни тунов кун оғир жангдан сўнг беш-ўнта жангчига оз-оз бўлиб бердим. Кимдан, деб сўрашди. «Суюкли қиздан» дедим. Аскарларга ҳангома учун эрмак топилди. «Турмушингиз майиздай ширин бўлсин!» дейишди. Салимахон, бу сатрларни ўқиб, мени койиманг. Мен уларнинг сўзларини айнан кўчирдим. Икки эллик хат ёзсангиз, юрагим Ўзбекистоннинг баҳоридай яшнаб кетарди.

Соғинчли салом билан: Камол Ўринбоев».

Қоғозни туморча қилиб, Камол бирдан соатига қаради-да, одатича, тиззага урди. Адресини ёзмай, команда пунктига, майорга югурди...

Серзарда, талабкор майор Калашников кечиккани учун унга бақирмади. Гўё билмаганликка солди, ҳатто бир парча шоколад ҳам унинг қўлига қистирди кўзини қисиб. Ўринбоев ҳақидаги фикри тамом ўзгарган эди. Кеча штаб билан телефонда сўзлашаркан, ғурур билан «Вазифани нон шаҳрига топшираман. Боплайди у» деб қўйганди. Камол ҳам уни ўз-сўзлиги, мардлиги, ўлимни менсимаслиги учун ичда ҳурмат қиларди. Тун қоронғисида ҳам қоқилмай-суқулмай, тез ва дадил юрувчи, ҳар нав тўсиқлардан қушдай енгил сакровчи командир билан узоқ юрди, трассаловчи чўғдай ўқлар гала-гала учарди. Куйган, кимсасиз қишлоқларнинг қопқора, яланғоч уйларида шамол ваҳим уварди. Олисда, тепаликда немис танки ёнарди. Камол қаердан чиқмасин, беихтиёр кўзларини гирдобланиб кўтарилган пахмоқ оловга тикарди. Унинг учун жуда оддий бўлган бу манзара, нечундир бу сафар аллақандай машъум, фавқулодда ва сирли туюларди. Гўё танк эмас, туманли кечада бало ўзи буpқигандек. Камол ўрмонликдан чиқаркан, яна унинг ялллуғини кўрди. Қаердадир бизнинг оғир артиллерия қудратли, салобатли, тантанали гумбур билан кечани силкита бошлади.

— Фрицнинг иши хароб. Тинкаси қуриётир, — деди Камол.

— Равшан. Ҳозир тушида капут деябди. Яқинда ўз қулоғимиз билан эшитиб қоламиз, — деди-да майор маънодор кулиб қаради Камолга.

Батальонларнинг команда пунктларида Камол тутунга тўйиб, ўз қисмига алла-паллада ҳорғин қайтди-да, керакли топшириқларни уқтириб, қуюқ ўрмонда нашъали гулхан олдида чўққайди. Ўтни бир қанча жангчилар қуршаган эди. Уларнинг илгариги касб кори, ҳатто оилаларига қадар биларди эчди. Уларнинг баъзилари тамаки тортади, баъзилари кир-чир қўллари билан нон ва колбаса ейди, оққўнгиллик билан ҳазиллашишади, ўлимдан, қондан узоқ, қизиқ ва чиройли мавзуларда сўзлашишади, хаёл суришади. Камол нафис ҳид таратиб чарсиллаб ёнган алангадан жони роҳатга ғарқ бўлиб, гурунгни тинглайди, гоҳ-гоҳ ҳазилга аралашади. Мамлакат ичидан совғага келган ва бинафшага ўхшаш майда гулли япянги тўқ кўк шоҳи тамаки халтачаси ипакчилик тўғрисида ҳангомага сабаб бўлди. Камол кўзларини сузиб, диққат билан тинглади. Сибирли жангчининг ипак тўғрисидаги тасаввуридан қаҳ-қаҳ кулди. «Сўзни бизга беринг, ипакчилик усталари! Энажоним ҳар йили давлатга қанор-қанор пилла топширади!» деди у. Гулхан ялллуғида чақнаган кўзлар командирга тикилди. Камол кўкнори уруғидай майда уруғдан нина учидек қурт пайдо бўлиши, тут баргларини ошаб, болаларнинг семиз, бўғим-бўғим бармоқлари қадар ўсиши, пилла ўраши ва ниҳоят, ўзи капалакка айланиб, ипак қопиқни ёриб чиқиши ва ҳоказо — ўзгаришлар доирасини тушунтирди.

— Ростми? — сўради бир жангчи бошини тебратиб.

— Немисни қириб, урушни тезрок тугатайлик, Саша, бизникига келасан, кўрсатаман санга. Бу олтин ҳунар, — деди Камол фахрланиб.

— Тўғри, эртакка ўхшайди. Кўриш керак экан, — деди жангчи хурсанд.

Гулхан атрофи аста-секин бўшади. Камол мудроқ босган кўзларини ишқалаб, боши қуйи хаёл сурди: яна Салима. Энди у сирти қора торғай, ичи ёп-ёруғ ва шовқунли заводда, кўк блузали, енглари шимарилган, қалин, жингалак сочларини бош орқасига қора калаваде к ўхшатиб ўраган қизни станок олдида ғайрат билан, самимият билан ишлаётган ҳолда кўради... Йигит хатни юбора олмаганидан хафа: кошки ўзи бир ров бориб келақолса! Камол чаккасига қўлини тираб, мудроқ ўтирди. Юзини гулхан тандирдай қиздирар, орқа суякларини изғирин эзғиларди. Сартарош Мирхолиқнинг товушидан кўзлари очилиб кетди. «Келинг, уста, ҳорманг!» деди хомуза тортиб Камол. Сўзамол ва шинаванда элат ўтга бағрини бериб яйрагач, сайрай бошлади. Кейин қўлтиғидан газетага ўралган бир нимани олиб, тиззасига қўйди:

— «Қазига тобингиз борми? Мана, оғзингизда эрийди. Ичингизда гулхан ёқади бу.

— И-я, қайдан олдингиз буни?— иштаҳа билан қазига қараб деди Камол. — Ҳа, сиз от минишга эмас, қазига ишқибоз экансиз. Сирингизни билиб олдик, уста!

— Асло ундай эмас. — кўзларининг оқини ўйнатди Мирхолиқ. — От аскарнинг қаноти дедим-ку. Урушда арғумоқнинг туёғини ўпсанг арзийди... Гап бундай: тунов кун кўз олдимизда от нобуд бўлди. Ажаб хушсурат эди. Қани айтинг, ерда чириганн дурустми қази бўлгани? Рус халқи емас экан. Ёш ва семиз от — бизда лазиз таом. Жиққа мой жойларини кесиб олиб, учакка тиқдим. Қишда пустин кийма, қази е...

— Бас, япроқланг.

Уста Мирхолиқ сопига тошлар ишланган чиройли, ўткир пичоқ билан қазини бирпасда япроқлади. Камол яхшигина еди.

— Бир нуқсони шулки, зираси йўқ. Нос йўқ ерда зира не қилсин? — деди носхўмор уста пешонасини сиқиб.

Камол лунжини тўлдириб, сермой, тузи пастроқ қазини тез-тез ошаб, қоғоз билан лабини артди-да, «раҳмат» деди. Уста яна ўша арзини баён қилди. Камол нима жавоб беришини билмасдан, кулиб деди:

— Олпомишникидай бир учқур от топайлик олдин.

— Миёна бўлса ҳам майли ука, гап одамда, — деди Мирхолиқ жиддий.

— Ана холос. Ўзингиз от аскарнинг қаноти дейсиз-ку. Қанот бақувват, толмас бўлгани яхши-да!

Уста бирнафас аграйиб қолди. Кейин макканикидай майин, сийрак соқолини ямлаб гулханга оғоч ташлади, пуфлади. Ўкчиди, кейин этсиз, бурушиқ юзини бирдан кулги босди:

— Урушда ёмон от ҳам фойда беради, — деди у ишонч билан. — Андак сабр қилинг, тушунтираман. Бир ҳикояча бор. Искандар Зулқарнайн Доро деган бир подшо билан жанг қилган бурунги замонларда. Ҳар икки ёқда лак-лак қўшин. Байроқларидан ерга кун тушмас экан. Катта жанг олдидан эрталаб Искандар олтин совутларини кийиб, торған ҳам иргиб ошадиган бир отда майдонга чиқибди. Аскарларни кўздан кечирибди. Ҳаммасида кишнаган, сувлиғини чайнаган ўйноқи отлар... Булар орасида ёлғиз бир йигитнинг оти пастаккина, ориққина, ювошгина. На кишнайди, на ер тепади. Искандар ғазаб билан йигитнинг тепасига борибди: «Э қўрқоқ, э номард, уялмадингми шу отни мингани? — дебди. — Шу от билан қандай жанг қиласан?» дебди. Йигит жавоб берибди: «Эй олампаноҳ, яхши отларга миниб олишганлар қўрқоқлар!» Искандар ҳайрон бўлиб, дебди: «Бу сўзингнинг маъносини айт!» Йигит дебди: «Ёв сал устун келса, учқур отларда қочиб қолишни ўйлайди улар. Менинг мақсадим қочиш эмас, балки ана шу отда ёв билан роса қиличлашиш!» Бу гап Искандарга ҳам маъқул бўлибди. Хўш энди нима дейсиз?

Камол кўпни кўрган, кўп эшитган баъзи қари одамлар мураккаб масалаларни ўзига хос мантиқ билан, ибратли мисол билан, «қиссадан ҳисса» йўсинида ҳал қилгандагидек, эътирозсиз кулиб қўйди. Лекин уста Мирхолиқнинг ўз мантиқи билан фахрланганини сезиб, унинг жиғига тегишни истади:

— Амаки биз бу ердан душманни, ура-ура қилиб қувмоқчимиз. Бунинг учун чинакам арғимоқлар керак-да!

— Олдин ёвнинг белини синдириш керак. Белсиз ёвни арғимоқ эмас, хачир билан ҳам зир қувиш мумкин, — деди уста, қўлини бепарво силкиб.

Камол хахолаб кулди: «Сизни мот қилиб бўлмас экан, балосиз, бало!»

Уста кетгандан кейин Камолни қаттиқ мудроқ босди. Кўзларини ишқалаб, ўрнидан туришга бир неча бор ҳаракат қилди. Бироқ, оғир ҳорғинлик, элитувчи уйқу уни йиқди.

Терешченко келиб, аҳа, иссиққина жойда, юмшоққина пичан устида зўрласам ҳам ётмаган эдинг, дегандек дўстона табассум билан тўхтади, дарров ўз шинелини ечиб, ўтдан нарироққа плашч-палатка устига солди-да, қудратли қўллари билан Камолни даст кўтариб, аста ётқизди, ғамхўрона ўраб-чирмаб қўйди. Кейин, юпқа кул қоплаган чўғ уюмини аста титкилади, бирдан ёдига тушган содда, самимий қўшиқни секин, жуда секин айтиб, бошини куй оҳангида қимирлатиб ўтирди.

Чет элларда

ОСИЁ ВА АФРИКА ХАЛҚЛАРИ БИРДАМЛИГИ ДОИМИЙ КЕНГАШИНИНГ БИРИНЧИ МАЖЛИСИ

ҚОҲИРА, 3 январь. (ТАСС). Бу ерда Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги Доимий кенгашининг биринчи мажлиси бўлди. Бу Доимий кенгаш Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Қоҳира конференциясининг қарорига мувофиқ тузилди.

Мажлисда ташкилий масалалар қараб чиқилди. Кенгаш аъзолари Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги кенгашининг раиси лавозимини Миср вакилига беришга якдиллик билан қарор қилдилар. Кенгаш раисининг тўрт ўринбосари лавозимлари якдиллик билан Ҳиндистон, Судан, СССР ва Жазоир вакилларига берилди. Раис ва раис ўринбосарлари икки йил муддат билан сайланади, деб қарор қилинди. Конференция қарорида кўзда тутилганича, кенгашнинг бош секретари Миср бирдамлик миллий комитети томонидан тайинланади.

Кенгашнинг доимий секретариатига Камерун, Хитой Халқ Республикаси, Ҳиндистон, Индонезия, Ироқ, Япония, Судан, Сурия, СССР ва Гана вакиллари кирадилар.

МИСР-ХИТОЙ ДЎСТЛИГИ ЖАМИЯТИ ТУЗИЛДИ

ҚОҲИРА, 2 январь. (ТАСС). Бугун Қоҳирада Миср жамоатчилиги кенг доиралари вакилларининг Миср-Хитой дўстлиги жамиятини тузишга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда ҳукумат аъзолари, парламент депутатлари, фан, маданият ва санъат арбоблари, матбуот ходимлари ҳозир бўлдилар. Шунингдек Хитой Халқ Республикасининг Мисрдаги элчиси Чэнь Цзякан ҳамда Осиё ва Африка мамлакатларининг бирдамлик конференциясида қатнашган Го Мо-жо бошчилигидаги Хитой делегациясининг аъзолари ҳам ҳозир бўлдилар.

Миср-Хитой дўстлиги жамиятининг раиси вақф ишлари министри парламент депутати Аҳмад Ҳасан Албакурий нутқ сўзлаб, бу нутқида Хитой ва Миср халқлари мустаҳкам ва самимий дўстлик билан боғлаган деб уқдириб ўтди. Хитой-Миср дўстлиги жамиятининг раиси Бурҳон жавоб нутқи сўзлади. У, Миср халқига кўп миллионли Хитой халқининг хайрихоҳлик ва дўстлик туйғуларини топширди. Хитойда ва Мисрда дўстлик жамиятларининг тузилиши, деди Бурҳон, бу икки халқнинг тинчлик манфаатлари йўлида, уларнинг миллий экономикасини мустаҳкамлаш ва тараққиёт йўлида бирдам эканликларининг ёрқин намойишидир.

ҚОҲИРАДА САУДИЯ АРАБИСТОНИ БОШ МИНИСТРИНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ҚОҲИРА, 3 январь. (ТАСС). Қоҳира радиоси хабар беради: Саудия Арабистони валиаҳди ва бош министри амир Файсал Қоҳирада ўтказилган матбуот конференциясида умуман араб мамлакатлари ўртасидаги ва қисман Миср билан Саудия Арабистони ўртасидаги муносабатлар ҳақида гапириб, араб мамлакатлари ўртасида келишмовчиликлар бор, деган гаплар ҳақиқатга тўғри келмайдиган гаплардир, деди. Миср билан Саудия Арабистони ўртасидаги муносабатлар, деди амир Файсал, ўзгаргани йўқ ва бу мамлакатларнинг нормал муносабатларига хавф солаётган ҳеч бир нарса йўқ. Саудия Арабистони, Сурия ва Миср ўртасидаги муносабатлар ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин. Король Саул ҳам, шунингдек президент Шукри Қувватли ва президент Жамол Абдил Носир ҳам араблар ва мусулмонларнинг умумий манфаатлари йўлида ишламоқдалар. Амир Файсал Саудия Арабистони билан Сурия ўртасидаги муносабатлар ҳақида гапириб, бу муносабатлар мустаҳкам негизга қурилган, деди.

Амир Файсал чет эл матбуотининг араб мамлакатлари ўртасида «келишмовчиликлар» бор деган хабарларига тўхталиб айтдики, чет эл газеталарида босилаётган хабарларга эътибор бермаслик керак, чунки кўпинча бу газеталар ҳақиқий аҳволни бузиб кўрсатмоқдалар, араб мамлакатлари ўртасида жанжал чиқаришга ва шу мамлакатлар жамоатчилигини лақиллатишга уринмоқдалар.

Амир Файсал, Саудия Арабистони Бағдод пактига нисбатан, айниқса АҚШ давлат секретари Даллес Бағдод пакти кенгашининг яқинда бўладиган сессиясида қатнашмоқчи бўлганлиги тўғрисида тарқалган хабарлар муносабати билан ўз сиёсатини ўзгартирмоқчими, деган саволга жавобан, агар Саудия Арабистони ўз қардошлари араблардан ажралиб чиқса, ғалати бўлур эди, деди. Биз, деди амир Файсал, жиловимизни Америкага бериб қўймоқчи эмасмиз, шунинг учун ҳам чет мамлакатларнинг пактларига нисбатан бўлган сиёсатимизда ҳеч қандай ўзгариш рўй бергани йўқ.

ЎРТОҚ ПЕТРУ ГРОЗАНИНГ БЕТОБЛИГИ

БУХАРЕСТ, 3 январь. (ТАСС). Бугун газеталарда Румыния Буюк Миллат мажлиси президиуми раиси Петру Грозанинг бетоблиги тўғрисидаги ахборот эълон қилинди. Ахборотда айтилишича, 1957 йил 17 ноябрда ўртоқ Гроза операция қилинганидан кейин унинг соғлиги яхшиланган эди. Бироқ, кейинги кунларда беморнинг аҳволи ёмонлашган. Лозим бўлган даволаш чоралари кўрилмоқда.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

◆ Синьхуа агентлигининг билдиришича Хитойда иккита дастлабки музёрар қурилиб битказилган. Мамлакатнинг ўзида ишлаб чиқарилган бу музёрарлар Хуанхэ дарёсининг қуйи этакларида синовдан муваффақиятли ўтди.

◆ СССР нинг Эфиопиядаги фавқулодда ва мухтор элчиси ўртоқ Б. И. Караваев Ленин номидаги Давлат кутубхонасининг топширувига мувофиқ, 2 январда Эфиопия миллий кутубхонасига фан ва санъатнинг турли соҳаларига доир 500 га яқин китобни, шунингдек рус, совет ва чет эл ёзувчиларининг асарларини совға қилди.

◆ Румыния Халқ Республикаси Буюк миллат мажлисининг фармонига мувофиқ, 1958 йил 2 мартда халқ кенгашларига сайлов ўтказилиши белгиланган.

◆ 1958 йил 1 январда Чехословакиядаги аҳолининг сони 13.420 минг кишини ташкил этди. Бундан 9.547 минг киши чех областларида ва 3.873 минг киши Словакияда яшайди.

◆ 1958 йилнинг бошида Норвегиянинг аҳолиси 3 миллион 513 минг кишидан иборат бўлди.

3 январь. (ТАСС).

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

5 ЯНВАРДА

15.00. Болалар учун Янги йил концерти.

15.40. Болалар учун бадиий фильм — «Гўзал Василиса».

19.30. «Декада олдидан» деган эшиттириш.

19.40. Эстрада артистлари ижросида концерт.

20.10. Киножурнал.

20.20 Бадиий фильм — «Бизнинг қўшниларимиз».

6 ЯНВАРДА

19.30. Қишлоқ хўжалик фильмлари фестивалига бағишланган эшиттириш.

20.00 Ўзбекистон давлат филармонияси артистлари ижросида концерт.

20.30 киножурнал.

20.40. Бадиий фильм — «Кнопка билан Антон».

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/I да кундуз **Жазоир, менинг ватаним,** кечқурун **Йўлчи юлдуз,** 7/I да **Жазоир, менинг ватаним!**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/I да кундуз **Қизил гул** («Аленький цветочек»), кечқурун **Жизель,** 7/I да кундуз **Оққуш кўли,** кечқурун **Чио-Чио-Сан.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 12/I гача кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да **Циркда арча.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10, 11 ярим. кундуз 1 ва 2 яримда **Олтин бухтадаги саргузашт,** қолган сеансларда **Мен яшайдиган уй.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — эрталаб соат 9-50 минутда **Олтин бухтадаги саргузашт,** кундуз 3-45 минутда **Тинч оқар Дон** (2-серия). қолган сеансларда **Мен яшайдиган уй.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими —136 Маданият бўлими— 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156, Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 115,50, Эълонлар бўлими — 38142.

Р — 00407. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № Б-879.